

”VAIKKA PERSE EELLÄ PUUHUN!”

Elämäkerrallinen tutkimus keihäänheittäjä

Kimmo Kinnusesta

Petteri Leinonen

Liikuntapedagogiikan

pro gradu-tutkielma

Kevät 2007

Jyväskylän yliopisto

TIIVISTELMÄ

Petteri Leinonen. ”Vaikka perse eellä puuhun!”. Elämäkerrallinen tutkimus keihäänheittäjä Kimmo Kinnusesta. Jyväskylän yliopisto. Liikuntapedagogiikan pro gradu –tutkielma. 2007, 58s.

Kimmo Kinnunen oli 90-luvun alun menestyneimpiä suomalaisyleisurheilijoita. Hän voitti keihäänheiton maailmanmestaruuden Tokiossa vuonna 1991, ja saavutti hopeaa kaksi vuotta myöhemmin Stuttgartin MM-kisoissa. Hänet valittiin vuoden suomalaisurheilijaksi vuonna 1991.

Tutkimukseni on otteeltaan laadullinen ja elämäkerrallinen tapaustutkimus, ja sen tärkeimpänä aineistona on teemahaastattelusta litteroitu 80-sivuinen haastatteluaineisto. Sen lisäksi olen suorittanut osallistuvaa havainnointia ja hyödyntänyt olemassa olevia kirjallisia lähteitä. Haastattelut toteutettiin Pajulahdessa nuorten keihäänheittäjien leirillä, jossa Kimmo toimii valmentajana. Haastattelut etenivät teemojen suunnassa omalla painollaan Kimmon kertoessa urheilutarinansa kannalta tärkeinä pitämistään asioista. Tutkimuksessani kuvaan Kimmo Kinnusen kokemuksia pitkästä urheilu-urasta, sekä luonnehdin häntä suomalaisena keihäänheittäjämiehenä. Kuvailen joitain hänen luonteenpiirteitään ja selvitän millaista miehisyyttä hän edustaa. Työssäni sivuan myös hänen isäsuhdettaan.

Kimmo Kinnusen urheilutarina edustaa yhdenlaista suomalaista ”urheilun hyvää kertomusta”. Hänen nousunsa keihäsmaailman huipulle on kasvutarina, joka ammentaa voimansa pikku pojan unelmasta tulla isänsä veroiseksi urheilusankariksi. Tarinassa punaisena lankana ovat säännölliset elämäntavat, kurinalaisuus, pitkäjänteisyys, sekä kärsimysten kestäminen. Kimmon kerronnassa nousee esille myös kokemus isän arvostuksen puutteesta, jonka seurauksena hänessä syntyi voimakas näyttämisen halu.

Kimmo Kinnunen edustaa perinteistä suoritusurheilijaa, joka ei turhia selittele, vaan antaa mieluummin tekojensa puhua. Hän on vahvasti kilpailuhenkinen, mutta samalla hänestä huokuu voimakas amatööriyden ihannointi. Kimmo sopii hyvin myös perinteisen temperamenttisen keihäsmiehen tyyppikuvaan. Hän on ulkoisesti rauhallinen, mutta kilpailutilanteessa syntyvä aggressiivisuus auttaa usein venymään huippusuorituksiin. Kimmon urheilu-uraa varjostivat lukuisat loukkaantumiset, jotka myös lopulta päättivät hänen uransa. Sittemmin hän on siirtynyt valmentajaksi ja kuntosurheilijaksi, sekä jatkanut työskentelyään metsäalalla.

Avainsanat: Kimmo Kinnunen, keihäänheitto, maskuliinisuus, narratiivisuus

KUVA 1. Maailmanmestarin ”voitonjuoksu” paineiden purkauduttua (Juoksija-lehti/ Mark Shearman/ Tokio '91, 145).

Sisältö

1 JOHDANTO	5
1.1 Lähtökohtia työlleni	5
1.2 Tutkimuksen aineisto, tarkoitus ja rakenne	6
2 KIMMON TARINA	7
2.1 Lapsuusmuistoja	7
2.2 Valmentajaisä	10
2.3 Metsäoppilaitos ja armeija	11
2.4 Arvokisojen mies	13
2.5 Seppo Rätty	22
2.6 Urheilu ja raha	24
2.7 Tinkimätön harjoittelija	26
2.8 Vammat	27
2.9 Uran päätös	33
2.10 Valmentaminen	35
3 TUTKIMUSMENETELMÄT	40
3.1 Laadullinen tutkimus	40
3.2 Narratiivisuus ja elämäkerrallisuus	41
3.3 Luotettavuuden arviointi	42
3.4 Aineiston käsittely, analyysi ja tulkinta	44
4 POHDINTA	46
4.1 Mieheksi kasvaminen	46
4.2 Kipu, kuri ja työn eetos	47
4.3 Hegemoninen maskuliinisuus	48
4.4 Yhteys Tahko Pihkalan urheilufilosofiaan	50
4.5 Keihäsmiehen tyyppikuva	50
4.6 Lopuksi	52
LÄHTEET	
LIITTEET	

1 JOHDANTO

1.1 Lähtökohtia työlleni

Minusta ei pitänyt tulla urheilijaa. Suvussamme ei ole liiemmin ollut kilpaurheilijoita. Jostain syystä kuitenkin innostuin keihäänheitosta ollessani ala- ja yläasteen kynnyksellä. Innostumiseeni vaikutti ainakin se, että suomalaisia esikuvia oli tarjolla paljon. Harrastukseni alkumetrit olivat hyvin tyypillisiä suomalaiselle keihäänheittäjän alulle. Heittelin aluksi itse tekemiäni puukeppejä ja kuvittelin olevani Seppo Rätty, Kimmo Kinnunen tai joku muu huippunimi. Kun vanhempani huomasivat innostukseni, sain pian oikean metallikeihään.

Oma menestykseni keihäänheittäjänä on toistaiseksi tullut nuorten sarjoissa sekä myöhemmin kansallisella tasolla. Ennätykseni on 76,30m ja paras sijoitukseni aikuisten suomenmestaruuskilpailuissa on kuudes. vuodelta 2005. Samana vuonna osallistuin myös korkeakouluopiskelijoiden maailmanmestaruuskilpailuihin Universiadeihin Turkin Izmirissä, jossa sijoitukseni oli 12.

Tutkimuskohteeseeni Kimmo Kinnuseen tutustuin ensimmäisen kerran elokuussa, vuonna 2001. Osallistuin silloin Kemissä ”Elokuun kansallisiin” samassa kilpailussa Kinnusen kanssa. Hän voitti kilpailun yli 80 metrin tuloksellaan. Minä olin muistaakseni kolmas hie- man alle 70 metriselläni. Muutettuani Jyväskylään vuonna 2002 tapasin Kimmon uudestaan Keski-Suomen piirinmestaruuskilpailujen yhteydessä. Muutamaa viikkoa myöhemmin hän soitti minulle ja kysyi, haluaisinko lähteä hänen kyydissään kisoihin Kemiin, jossa olimme heittäneet myös edellisvuonna. Muistan olleeni aika otettu yllättävästä puhelinsoitosta.

Seuraavana vuonna kävimme taas yhdessä muutamassa kilpailussa ja Kimmon päättäessä uransa ”Lapin leiskautuksissa” Rovaniemellä syksyllä 2003 hävisin hänelle enää kaksi senttiä. Sittemmin Kimmo on toiminut minulle ”konsulttina” lähinnä heittotekniikkaan liit- tyen.

Keväällä 2004 Kimmon ja Leo Pusan perustaessa keihäskoulua Pajulahteen, alkoi myös oma ”valmennusurani”. Lähdin Kimmon kutsusta mukaan eräänlaiseksi ”isoseksi” 14–17- vuotiaille urheilijoille ja roolini ryhmässä on vähitellen kasvanut. Syksyllä 2006 sain

”ylennyksen” ryhmän toiseksi valmentajaksi ja suhteestani Kimmoon tuli samalla myös jossain määrin kollega-suhde.

1.2 Tutkimuksen aineisto, tarkoitus ja rakenne

Tutkimukseni aineistona on Kimmo Kinnusen (henkilötiedot liitteessä 1.) haastatteluista litteroitu 80 sivua käsittävä aineisto, joka koostuu hänen muistoistaan ja kokemuksistaan urheilu-uran varrelta. Haastattelut toteutettiin teemahaastattelua käyttäen, syksyllä 2005 Pajulahden Urheiluopistolla, keihäsolympiadi-ryhmän leirillä. Haastatteluissa Kimmo muisteli tärkeimpiä urheilu-uraansa ja elämäänsä liittyviä asioista.

Tutkimukseni tarkoituksena on piirtää kuvaa Kimmo Kinnusesta suomalaisena keihäänheittäjämiehenä. Pysin hänen haastattelussa kertomansa tarinan kautta valottamaan joitain hänen luonteenpiirteitään. Vertaamalla syntyneitä kuvia suomalaisen miehen ja keihäsmiehen kuvaan, yritän selvittää millaista miehisyyttä hän edustaa. Näitä asioita tarkastelemalla pyrin selvittämään yhden suomalaisen miehen urheilu-uran vaiheita kuvaamalla Kimmon erityispiirteitä sekä hänen motiivejaan pitkälle keihäänheittouralle. Lisäksi tutkimuksessa sivuan myös Kimmon isäsuhdetta. Tilanteen tekee mielenkiintoiseksi se, että hänen isänsä, Jorma Kinnunen oli aikansa parhaita keihäänheittäjiä ja urheilu siirtyi Kimmolle ”verenperintönä”.

Tutkimukseni koostuu kolmesta pääluvusta. Ensimmäisessä luvussa pyrin kuvaamaan Kimmon tarinan sellaisena kuin hän sen minulle kertoi. Kirjoittaessani olen pyrkinyt jatkuvaan vuoropuheluun kirjoittamani tekstin, sekä litteroidun aineiston kanssa. Olen pyrkinyt säilyttämään haastatteluiden alkuperäisen sanoman kuitenkin koko ajan tarinaa jäsentäen. Tutkimusmenetelmäluvussa kerron laadullisesta tutkimuksesta ja sen käytöstä omassa tutkimuksessani. Samalla pyrin myös kuvaamaan tutkimusprosessin tarkan kulun. Lähtökohdiana tutkimusmenetelmäluvulle on proseminaariryöni, joka käsitteli laadullista tutkimusta. Viimeisessä, pohdintaluvussa pyrin kokoamaan tutkimustulokset ja tulkinnat eheäksi kokonaisuudeksi. Yritän piirtää kuvan Kimmosta suomalaisena keihäänheittäjänä.

2 KIMMON TARINA

2.1 Lapsuusmuistoja

KUVA 2. Heittoharjoittelua 5-vuotiaana (K. Kinnusen valokuva-arkisto).

Kimmon keihäänheittoura alkoi jo ennen kouluun menoa. Jarkko-veli syntyi paria vuotta Kimmoa myöhemmin ja keskinäinen kisailu näkyi nopeasti kaikessa veljesten tekemisessä. Keihäänheittoharjoitukset alkoivat vähitellen omalla takapihalla ja pihan käydessä pieneksi veljesten oli siirryttävä ensin tielle ja myöhemmin urheilukentälle heittämään. Keihäät tehtiin itse metsästä haetuista, nuorista lepän ja pihlajan rangoista.

Muistan vielä kerran ku Jaken kanssa haettiin, ku keihäät loppu kotoa, nii myö kotikärryllä ajettiin risuja. Niitä oli jopa pahimmillaan parisataa niitä risukeihäitä. Ja siitä sitten vaan valkattiin ne parhaat. Muistan vielä ku oli semmonen pihlaja... ”Vänkyrä väns” annettiin sille lempinimeksi.

Kimmo ja Jarkko eivät olleet ainoat risukeihäiden heittelijät, vaan naapurustosta löytyi myös muita lapsia, jotka osallistuivat kisailuihin. Toki Kinnusten takapihalla tehtiin kaikkea muutakin; pelattiin jalkapalloa ja pesäpalloa ja heiteltiin kaikkea käteen sopivaa. Kimmo arvelee lahjakkuuden keihäänheittoon kehittyneen ennen kaikkea erilaisten välineiden heittelyn kautta.

Tottakai se tuli ihan sen takia ku myö heitettiin kiveä ja lumipalloa ja keihästä, ja pelattiin pesäpalloa ja jalkapalloa.....Kyllä se on niin uskomaton määrä heittoja mitä sitä tuli heitettyä... ..Siitä se on lähteny, että ehkä se heittämisen taito tuli sil-

lon ihan pienenä. Ehkä siitä selittyy osittain ne ihan pikkusarjojen suomenennätykset.

Kimmo ei omien sanojensa mukaan ollut koskaan mikään varsinainen lukutoukka, vaan piti aina enemmän käytännön toiminnasta. Liikunta tarjosi joskus myös keinon päästä pois koulun penkiltä. Yhdetkään koulujen hiihtokilpailut eivät jääneet väliin, ja kerran hän osallistui jopa uintikilpailuihin, vaikka hävisikin luokkakaverilleen toista minuuttia sadan metrin matkalla. Muutenkin muistot koululiikunnasta ovat pääasiassa positiivisia, vaikka liikuntatuntien sisältö ei aina ollutkaan vilkkaalle urheilijan alulle tarpeeksi haastavaa.

No, kyllä ne on ollu aina ne mukavimmat tunnit kuitenkin. Muistan edelleenki ku pikkupoikana mulla oli semmoset vihreet urheilushortsit aina liikuntatunnilla. Tamburiinin tahissa käveltiin. Sparfin Aune veti liikuntatuntia ykkös- ja kakkosluokalla. Ne on jotenkin elävästi vieläki mielessä...

...Ja sitten yläasteella sain puolijättiläisen pienellä opettaja avustuksella. Nyholmin Tapsa oli semmonen aika taitava voimistelija ja jopa kisoissa asti tais käyvä, niin meillä oli paljo voimistelua...

Kimmoa närkästyttää nykyajan koulujen löysentynyt kuri. Hänen lapsuuden kouluissaan, niin liikuntatunneilla, kuin muillakin oppitunneilla vaadittiin hyvää ja aktiivista käytöstä. Tämänkin hän kokee pelkästään positiivisena asiana.

Sillon oli ihan tämmösiä perusasioita. Sillon kaikilta vaadittiin verkkarit ja urheilupuvut. Ei sinne farkut jalassa tultu notkumaan. Semmonen tietynlainen kunnioitus liikuntaa ja opettajaa kohtaan, että hommaa tehdään oman taidon ja tahdon mukaan.

Vaikka Kimmo näkee oman aikansa koululiikunnan positiivisena, liikuntatunteihin sisältyi joskus myös negatiivisia piirteitä. Nämä asiat liittyivät pääasiassa hänen kotitaustaansa ”urheilijajulkkiksen” lapsena.

Ja sit tietysti Äänekoskella, pienellä paikkakunnalla semmosia negatiivisia muistoja sinänsä, että ainahan sitä on sillai ollu Kinnusen Jorman poika kouluaikana, että ainahan jätkät kiusas liikuntatunnilla, mutta sitä vaan piti pyrkiä mennä aina eteenpäin, eikä aina hermostua ihan pikkuasioista.

Isä on yleensä pojan ensimmäinen esikuva ja pikkupojat kiistelevätkin usein siitä, kenen isä on kaikkein voimakkain. Mutta jos omasta isästä tulee kiusaamisen aihe, herättää se pojas-

sa väistämättä ristiriitaisia tunteita. Ristiriitaisuudet isäsuhteessa nousevat esiin myös myöhemmin haastattelussa.

Jorma-isä vei poikiaan kilpailuihin jo suhteellisen nuorina, mutta urheilu ei ollut pelkkää keihäänheittoa. Kimmo osallistui useisiin maastojuoksu- ja hiihtokilpailuihin, tosin ilman mainittavaa menestystä. Myös lentopallo kuului ohjelmaan 14-vuotiaaksi asti. Menestyminen keihäskilpailuissa ruokki itseluottamusta ja nopeasti kävi selväksi, että keihäs sopii käteen parhaiten. 10-vuotiaana Vilppulassa hän heitti oman sarjansa poikien suomenennätyksen 49,84. Tämä on jäänyt hyvin Kimmon mieleen.

Se on meillä vieläki se palakinto kotona. Saatiin isän kans puoliksi ku isä voitti aikuisten, miesten sarjan. Semmonen pöytä..

Vaikka Kimmolla on edelleen suomenennätykset neljässä ikäkausisarjassa, ei hän suinkaan ollut voittamaton ja joskus hän joutui nielemään myös tappion katkeraa kalkkia. Näin kävi muun muassa nuorten SM-kilpailuihin Turussa vuonna 1979. Kilpailussa ei saanut heittää keihäsmallilla, jolla oli harjoitellut ja yllättävä tappio vaikuttaa olleen yksi lapsuuden kilpailujen kovimmista paikoista.

Koskenkorvan Jari vielä voitti ja mää olin toinen. Ja isä otti semmoset siepit ja tietysti minäki, ku olin pettyny, melekein itkua väänsin. Niin myö saatiin äitiltä semmoset nuhteet sitte kun tultiin kotia, että ”perkele, te tulitte numerolappu rinnassa kotia asti”. Niin nopeesti lähettiin kyllä sieltä (naurua). Se jäi jotenki mieleen. Ikäkausmestaruutta en voittanu koskaan kuitenkaan..

Keihäspiireissä Kimmo tunnetaan armottoman kovana harjoittelijana. Esimakua kovasta harjoittelusta hän sai jo pikkupoikana 70-luvun puolivälissä, ollessaan isän mukana seuraamassa Kalevi ”Häkä” Häkkisen mäkijuoksuharjoitusta.

Häkkisen Kalevista on semmonen ihan paras muisto... .. Kalevi veti siihen pumpurannan mäkkeen ni hirveitä semmosia maitohappovetoja. Myö oltiin sitte Kalevin tytön kanssa seuraamassa, ja isä oli siinä huutamassa Kaleville vielä vaan pontta lisää. Se on jotenki jääny sillai elävästi mieleen se. Veikkaisin ettei Kalevi-kaan niitä maailman lahjakkaimpia kavereita oo urheiluun ollu, mut siinä näki sen, että mitä se oma tahto, ja se oma tekeminen. Ja siitä että on semmonen ihan apinanraivo päällä ku sitä painettiin, ja sen jäläkeen sinne Kanervakadulle, nyky-selle keihästielle sähkökoneeseen ja annettiin vielä vähän lihakselle kyytiä, ni kyllä se ol pikkupojasta niin ihmeellistä näkyä, et (naurua) vieläki tuolla päässä heiluu ihan selevänä muiston siitä puolihullujen toiminnasta..

2.2 Valmentajaisä

Kinnusen perheessä toteutui perinteinen isä-poika-valmennussuhde, josta suomalaisessa urheiluelämässä on monta muutakin menestyksestä esimerkkiä. Myös Kimmon äidillä Liisalla oli tärkeä osansa ”perheyrytyksessä” huoltajan roolissa. Kinnusten valmennussuhde ei toisaalta ollut perinteinen siinä mielessä, ettei Jorma ainakaan Kimmon omien sanojen mukaan puuttunut kovin paljon päivittäiseen harjoitteluun. Jorman merkitys korostuikin Kimmon mukaan enemmän heittoharjoitusten seurannassa.

Sen heiton tekninen osaaminen, vauhtiin heittäminen. Siinähan se on ollu se korvaamaton apu, että ei niinä menestymisvuosinakaan isä paljon talvireenaamiseen puuttunu, mutta että siellä tehtiin paljo ja monipuolisesti liikkeitä. Mut sit ku kevättä kohti tultiin, niin se vauhti, vauhtiheittäminen, tekninen osaaminen, sen virheitte näkeminen, sehän on ollu isän parasta osaamista aina. Että siellä on kuitenkin niin kauheesti heittotoistoja sielläki puolen takana ja siellä on mietitty.

Jorman innostus keihäänheittoon oli palava, mutta Kimmo ei kerro kokeneensa sitä aina pelkästään positiivisena asiana. Jorman vaativuus toisaalta vei urheilu-uraa eteenpäin, mutta asetti myös joskus kohtuuttomiakin paineita menestymiselle.

Ja sit tietysti se...(huokaus) Ehkä semmonen ajava voima kuitenkin siitä et isä on ollu vähä semmonen... Tietyllä tavalla semmonen valamentajaisä, joka on sitte vaatinu. Ei se niinku... Periaatteessa vähä samaantyylinen ku itekki oon. Että ei sillain oo periaatteessa mihinkään tyytyväinen. Vaikka sää heität 95 niin vielä vois sanoa että kyllä se 96:kin on vielä heitettävä. Ehkä se on semmonen ajava voima siinä eteenpäin tiettyyn pisteeseen asti ihan ok:kin, mut kyllähän se tietysti välillä meni vähä ylitekin.

Vaativuuden kokemuksen lisäksi Kimmo kertoo myös toisenlaisesta henkisestä paineesta, joka liittyi perheen miesten sosiaaliin suhteisiin. Kimmon kokemuksen mukaan pikkuveli Jarkko oli lapsena enemmän isän tyylinen ”räväkkä persoona” ja samalla isän suosikkipoika hänen kustannuksellaan.

Toisaalta tietysti sillai... Et yks asia, mikä siinä, ku ajattelee näin jäläkikäteen, sillai vähä vaivas, että se... Kuitenki sillä tavalla, vaikka isä on ollu voimakkaana siinä, niinku... Maailmanmestaruuteen, vahvasti oli mukana, tottakai omana isänä ja valamentajana, mutta toisaalta isällä oli iso se kynnyks, koska minun ei pitäny se pojista olla, joka sen maailmanmestaruuden tuo, tai voittaa. Et semmonen henkinen asetelma siinä oli, että se oli suomeks sanottuna semmosta piilovittuilua sitte (huokaus)... Aika monta vuotta semmosta, aika raskasta aikaa. Koska me oltiin kuitenkin

niin eri luontosia. Toisaalta kuulemma nyt akka sanoo, että mä rupeen jo muuttuun samanlaiseks ku isä.

Kimmo kertoo olleensa ”melkein nyrkkitappelussa” isänsä kanssa ennen lähtöä Tokion maailmanmestaruuskisoihin, ”eikä missään hyvissä väleissä” ennen Stuttgartin MM-kisoja. Toisaalta tulkitsen, että huonot välit saattoivat jopa parantaa hänen urheilusuorituksiaan tuoden ehkä ylimääräistä aggressiivisuutta ja näyttämisen halua.

KUVA 2. Isä ja pojat (K. Kinnusen valokuva-arkisto).

2.3 Metsäoppilaitos ja armeija

Pitkän ja menestyksekkään uran yhtenä perustekijänä Kimmo pitää säännöllisiä ja terveellisiä elämäntapoja, joihin ei kuulunut yövalvomisia puhumattakaan runsaasta alkoholin käytöstä. Kaikki ylimääräinen energia suuntautui harjoitteluun ja toisaalta aikaa jäi riittävästi myös palautumiseen.

Se viina ja tupakka, ei niitä oo paljo näkyny. Ja sitte yleensä viikonloput, ni rupesin nyt tuossa miettimään, nii ei niitä kyllä montaa oo niitä viikonloppuja, kun mä olin jossain menossa. Kyllä se justiin se, että armeija, koulu ja keihäsjuuttu. Et se oli sitä reenaamista aina viikonloput sitte, ja nukkumista ja palautumista.....Perjantai-ilta oli mulle semmonen, että reenasin aina, perjantai-iltana. Mää tiesin sen, että salilla on hirveen rauhallista, siellä ei oo kukaan jätkä... Suurin osa, jotka Äänekoskelaki urheili, niin ne on rilluttelemassa jossain, ja silloin saa olla rauhassa ja huutaa ja riehua siellä omissa oloissaan.

Peruskoulun jälkeen Kimmo aloitti opiskelun Saarijärven metsäoppilaitoksessa, Viitasaaren toimipisteessä.. Vaikka opiskeluihin kuului raskaita työharjoittelujaksoja metsätöiden parissa, pitää hän aikaa Saarijärvellä tärkeänä. Koulussa käynti ja harjoittelu Erkki Kivivuoren valvonnassa toivat päivään rytmiä ja säännöllisyyttä joka jatkui myös työelämässä.

Sit siihen tuli se metsurilinja. Periaatteessa siellä kuitenkin se säännöllisyys, että ku koulussa mentiin aikalailla kovaa melekein aina. Ne rutiinit oli samoja. Sillä metsurilinjalla tehtiin tietysti enemmän hommia, että sillai kuitenkin ruumiillisempaa työtä. Ihan ok että oli. Ja sitte muutama vuosi oli töissä ja säännöllisyys tietyllä tavalla jatku, että kuitenkin aamulla pitää nousta ylös ja ihan ihmistenki aikaan. Eikä maleksita kotona puolille päivin..

Asepalveluksensa Kimmo suoritti Lahden urheilukoulussa, jossa säännöllisyys korostui entistäkin selvemmin. Hänellä oli armeijaan mennessään hyvä peruskunto, josta kertoo Cooperin testin tulos 3040m. Siksi armeijan rasitukset eivät tuntuneet liian raskailta. Toisaalta Lahdessa myös harjoitusolosuhteet olivat erinomaiset.

Et se säännöllisyys ehkä sielläki tuli siihen. Reenattiin sillain puolitosissaan koko ajan, ja niitä reenejä tuli ja kuitenkin tuli sitä lepoa siihen väliin ja pysty olemaan ja tekemään. Ja sit joutu kuitenkin oleen tietyssä paikassa, et ei päässy tuhlaamaan sitä energiaa sen urheilun ulkopuolelle kauheesti. Se ol hirveen hyvä asia.

Armeijassa ollessaan Kimmo pääsi harjoittelemaan samanhenkisten ihmisten parissa ja hän väittää jopa viihtyneensä armeijassa. Kerran keskustellessamme Kimmo totesi varusmiesajan Lahden urheilukoulussa olleen hänen elämänsä parasta aikaa.

Siellä olo on hienoa aikaa olla. Tapaa omia lajihuippuja ja muitten lajien huippuja ja vähän vaihtaa mielipidettä. Armeijassa on se hyvä puoli, et ne vielä herättääki sut aamulla ihan varten vasten, et nyt pitäis nousta. Ei tarvii ite ees huolehtia, ja sit sitä pääsee syömään.

Kimmo näkee asepalveluksen suorittamisen tärkeänä asiana nuorelle urheilijalle etenkin henkisen kasvun ja vastuunottamisen kannalta.

Se mun mielestä armeijan käynti urheilukoulussa... ja sit jos ei sitä joku kestä nii, mun mielestä siinä on semmonen yks, kuitenkin pikkuaskel siihen huipulle menemi- seen. Että on se niin vähänen aika... Että pittää sitä jossakin välissä miehistyä, että ei se elämä oo sitä vaan, että sää teet just niinku vaan... Ite kikkailet tuossa, et väli- tä muista mitään, ota mitään muuta vastuuta ku että käyt ite paskalla suurin piir- tein. Kaikki muut tekee... Tehään sun asiat sun nenän eteen, et ei sekään oo ihan sillain järkevästi. Sitä vastuuta omasta tekemisestä.

Kimmon saapumiserä oli erityisen lahjakas, jos sitä mitataan puhtaasti myöhemmin saavu- tetuilla urheilullisilla meriiteillä. Lahjakkuutta korostaa se, että porukasta löytyi peräti viisi tulevaa maailmanmestaria. Ryhmän asenne urheilua ja harjoittelua kohtaan oli myös koh- dallaan ja tämä oli omiaan ruokkimaan yhteishenkeä ja yrittämistä.

Ja sitte tietysti toiset maailmanmestarit, jotka oli paikalla oli Kolehmaisena Mikko (myös olympiavoittaja), joka näytti meille poikasille, että mitä se reenaminen sillon on ku sitä tosissaan tehään että... .. Ja sitte Vallu (Valentin Kononen). Valluhan lähti siitä nousemaan, että Vallu oli sillon vasta maaottelutason kavereita... Ja Salmen Janne tietysti huippuna, maailmanmestarina. Taitaa olla moninkertanenki, viestistä ja henkilökohtasesta myös. Ja kukas meidän maailmanmestareista puut- tuu? Tottakai tämä meidän köyhä poika, Häkkisen Mika.

2.4 Arvokisojen mies

Kimmo oli kunnan ajoituksen mestari. Useana vuonna huippukunto ajoittui kauden tär- keimpiin kilpailuihin. Esimerkiksi Tokion MM-kisavuonna hän heitti vain 76 metriä Zu- richin GP-kilpailussa, mutta kuukautta myöhemmin MM-finaalissa lähes 15 metriä pi- demmälle. Syynä tähän oli luonnollisesti mm. vammatilanne ja nousujohteinen harjoittelu, mutta Kimmo kertoo myös satsauksen arvokisoihin olleen aina etusijalla. Sysäyksen arvo- kisoihin panostukselleen hän löytää jo lapsuudesta.

Arvokisoissa kuitenkin heittäny kohtuullisen hyvin. Et semmosta fiaskoa ei oo peri- aatteessa tullu koskaan, ihan täyellistä mahalaskua aikuisten kisoissa... .. Ku 15- vuotiaana oli tehny sen päätöksen siihen, että haluaa panostaa ja tehdä, ni yhtenä, mun mielestä pikkusena tekijänä oli kuitenkin se, että meidän omat miehet, omissa MM-kisoissa -83 heitti täysin päin persettä. Ja sitte ku suomalaisen ihmisen luon- teen tietää, että lyödään vielä sitä lyötyäki. Niinku jäi sillai omaan mieleen kalva- maan, että haluaa, sitte ku itse pääsis sinne joskus..... ni pyrkii teke kaiken, kai-

ken mahdollisen, mitä vaan omasta ropastaan saa irti, ainoastaan vain siihen, että pärjää siellä... .. Ne arvokisat ois mulle se tärkein juttu. Ei mua kiinnosta Kalevan kisat. Ei mua kiinnosta Ruotsi-ottelu. Ei mulle siis merkannu oikeestaan paljo mitään muut ku MM- tai olympiakisat.

Arvokisakokemusta Kimmolle kertyi runsaasti jo nuorten sarjoissa. Hän voitti koululaisten maailmanmestaruuden vuonna 1984. Hän osallistui myös kaksiiin nuorten euroopanmestaruuskisoihin (-85 ja -87) sekä nuorten maailmanmestaruuskisoihin (-86).

Arvokisoissa menestyminen vaatii fyysisen huippukunnon lisäksi myös henkisten paineiden kestämistä ja tässä piili Kimmon selkeä vahvuus. Useinhan voittotulokset eivät ole mitenkään ihmeellisiä, jos verrataan niitä kauden aikana heitettyihin tuloksiin. Monesti voittaja onkin se, joka pystyy säilyttämään normaalitasonsa kovassa paikassa.

Ihan sama vaikka heittää 82 ja puol, metriä, ja voittaa euroopanmestaruuden, ni se on sillä selevä. Sinä päivänä se tulos ratkasee. Ei ne tilastotulokset sillai niin voimakkaasti.

Kimmo osallistui ensimmäisiin aikuisten arvokisoihinsa, Soulin olympialaisiin, elokuussa 1988, 20-vuotiaana. Tuloksena Tapio Korjuksen voittamassa kilpailussa oli hienosti 10. sija. Vaikka fyysiset edellytykset olivat jo olemassa pitkiin heittoihin, jopa mitaliin, eivät psyykkiset ominaisuudet olleet vielä tarpeeksi kovat.

Tottakai sitä pentuna itekki kuvitteli että... Voi sanoa, että niinku Soulin olympiakisoissa, ku olin karsinnan jälkeken niin lähellä muita. Nii siinä huumassa, että vittumää huomenna... Määhän oon mitalleilla! Jos jälkikäteen mietin, ni milläköhän perusteella, mää oisin voinu mennä mitaleille... ..Ollu kuitenkin niihin ympyröihin edes valmiskaan vielä; tosta noin vaan mennään. Että se oli sitä kasvamisprosessia siihen, että siitä kolomen vuojen päästä pysty oleen sitte niinku maailman paras. Ainaki nyt hetkellisesti, jos näin ajatellaan.

Ennen Tokion huippuhetkeä Kimmolla oli edessään vielä kahdet arvokisat, joista sotilaiden maailmanmestaruuskilpailuissa syyskuussa 1989, hän otti kultamitalin omien sanojensa mukaan uransa ensimmäisellä huippuheitolla, tuloksella 83,10. Heittoa edelsi saksalaisen kilpakumppanin tuuletus, jonka Kimmo koki hyvin provosoivana ja ehkä ratkaisevana sytykkeenä mestaruusheitolle.

Anders Linden heitti 82 ja puoli metriä minua ennen, ja se tuli aivan raivona huutaan mun nenän eteen siihen käjet levällään, ku se huomasi mitä verryttelyheittoja

mää pystyin heittämään, ku mulla heitto kulki sillon. (Jani) Lehtonen oli vaan sanonu pojille katsomossa, että ”nyt se poika teki elämänsä virheen, ku se men tuon Kinnusen eteen noin tekemään. Että kahtokaas pojat, nyt tuloo ensimmäisellä semmonen vastaus, että se kisa on niinku ohite tään heiton jälkehen”..... Siitä mä pystyin heittään... Ehkä sain semmosen raivokohtauksen siinä. Että kyllä mulla aika lasittuneet silmät oli, että se keskittyminen oli kuitenkin siinä omassa suorituksessa. Niin sain ehkä semmosta pientä raivoo vielä siihen. Sitte sain sillä ensimmäisellä heti.

Seuraavana vuonna Kimmo pääsi fyysisesti jo todella kovaan kuntoon, vaikkei se kilpailutuloksissa vielä näkynytäkään. Reilua viikkoa ennen Splitin EM-kisoja hän kertoo heittäneensä Äänekoskella elämänsä pisimmän harjoitusheiton joka kantoi lähes 88 metriä. Elokuksissa EM-kisoissa sen sijaan tuli pieni pettymys, joskin kahdeksas sija irtosi tuloksella 79,00. Ennakoitua huonompaan tulokseen Kimmo löytää selityksen mm. epäonnistuneesta nilkan teippauksesta. Lisäksi koko kilpailu oli mennä sivu suun, hotellin hissin jäädessä jumiin.

Sen takia se teippaus vielä meni vituiksi ku mä jäin hissiin. Ku piti lähteä finaaliin, niin hissi jumittu keskelle kerrosta. Sitte oltiin vielä siinä samassa hotellissa, missä oli romanialaisia ja neuvostoliiton urheilijoita. No senhän tietää. Ne ei tunnetusti englantia paljo puhu. Kyllä siitä muuten useampiki ihminen meni ohi, ennenku päästiin pois sieltä hissistä. Mä olin yksin siellä. Kaikenlaisella sönkkäämisellä yritin selittää, että täällä ollaan jumissa. Pitäs lähteä EM-kisojen finaaliin heittäen keihästä..... Ja sitten teippaus meni liian tiukalle, niinku ois ollu puukko tuolla jalassa, ja minä ihmettelin, että ei perkele tää oo oikein oikeen. Ja sitte tietysti järjen riemuvoitto, ni oliko viijes kierros menossa, ni vasta tajusin, että tätä pitäs vähä löysyttää tätä teippiä. En tiä mikä kudosvaurio sinne oikein tuli. No sehän ol myöhästä sen kisan osalta.

Myös kilpailun toinen suomalaisheittäjä Seppo Rätty oli pettynyt finaalisuoritukseensa. Rätty evästi Kimmoa ennen lehdistön eteen menoa sanoen, että ”se on poika yks virke ja vittuun!”. Sepon virke kuului: ”Mies se on hävinnytkin mies”. Kimmo tuli perässä ja tokaisi: ”Joo, se meni vähä munien koitteluksi tänään”. Muita kommentteja kaksikolta ei saatu.

Valmistauduttaessa Tokion MM-kisoihin Kimmo pääsi harjoittelemaan rauhassa, ilman ennakkosuosikin paineita. Paineet olivat hallitsevalla maailmanmestarilla Seppo Rädylä, joka heitti alkukesästä hurjan maailmanennätyksen 96,96. Kuin varkain, Kimmo pääsi todella hyvään kuntoon Sapporon viimeistelyleirillä ennen MM-kisoja.

Sit mie en heittäny kovin kauheesti heittoja siellä, että... Hain sitä juoksua, juoksun helppoutta siellä ja se rupes kulukemaan. Ja sit heitin sen viimeistelyharjotuksen siellä Sapporon puolella. Mä heitin 86 ja puoli metriä, ja sit vielä tuo Nemethin keihäällä heitin ja se lens viimesen viistoista metriä, aivan päin persettä poikittain, ja mää lopetin sen harjotuksen siihen..... Juoksun kanssa pysty leikkimään siinä heiton aikana. Se oli aivan sama kuinka lujaa lähti liikkeelle. Aina pysty kiihättään..... Nää hommat meni siihen pisteeseen, että se oli vähä niinku semmonen, että se piti jarru päällä tehä kaikkea koko ajan.....Lähinnä siinäki sitte tajus, että miten hyvässä kunnossa sitä itekki on.

Kimmon uran suurin hetki oli maailmanmestaruuden voittaminen Tokiossa 26.8.1991. Voittotulos, 90,82 jäi hänen uransa pisimmäksi heitoksi. Voittotulos syntyi keihäsmallilla, jonka perässä oli poikittaisia uria liito-ominaisuuksien parantamiseksi. Tämän keihäsmallin käyttö kiellettiin saman vuoden lopussa. Keihäsmallin merkitys heiton pituuteen ei kuitenkaan ollut kovin suuri; hänen oman arvion mukaan se oli maksimissaan parin metrin luokkaa. Sotilaiden maailmanmestaruuden tapaan myös Tokiossa Kimmo ratkaisi kilpailun ensimmäisellä heitollaan.

Se oli siinä se heitto... Siinä voi sanoa, että se oli se pikkupojan, 15-vuotiaasta, se 8 vuoden työn unelma siihen, että jonain päivänä on maailmanmestari tai olympiavoittaja. Se oli siinä. Semmonen ison latauksen semmonen purkautuminen siihen, että eihän siitä loppukisasta tullu mitään. Leksaki huus katsomosta, että ”koita nyt heittää.” Ja periaatteessa sillain, Jäläkikäteen tietysti helppo sanoa, mutta rehellinen oon itelleni; jos Seppo ois heittäny vaikka kolomannella ohite, niin en ois pystyny vastaamaan.

KUVA 3. Kultamitalimies (Matti Kautto/Sisä-Suomen lehti).

Seppo Rätty ratkaisi Suomelle historiallisen kaksoisvoiton viimeisellä heitollaan, joka kantoi 88,12. Rätty oli erilaisten vammojen myötä pudonnut selvästi normaalitasonsa alapuolelle. Kimmo näkee että myös tällä kertaa sopiva ärsyke toi suomalaiselle keihäänheittäjälle lisää pontta.

Ehkä semmonen kaksoisvoiton pelastus oli se, että yks suomalainen erehtyi huutaan Sepolle katsomosta, semmonen pikku kikka siinä, että ”Hä hä hä hä hää, Rätty jää ilman mitalia”, tietysti normaalissa kahen ja puolen promillen humalassa. Ni Seppo siinä vaiheessa sano, että hän päätti, että, ” vittu vaikka väärin päin.”

Suomalaiskaksikon itseluottamus Tokiossa oli huippuluokkaa. Vastustajien pehmittäminen alkoi jo ennen finaalin alkua. Muiden kilpailijoiden jo istuessa ilmastoimattomassa bussissa, odottelivat Kinnunen ja Rätty kaikessa rauhassa viileissä sisätiloissa.

Kaikki muut kymmenen oli jo bussissa istumassa, ja Leksa se tais vielä väläyttää, että nyt pojat ootta kylmänrauhallisesti. Ootellaan vähä aikaa. Jätkät vaan istuu siellä... Hiki päässä valuu, ja me suomalaiset kikkaillaan. Mä näytin bussikuskille, että ei voi tulla vielä..... Mä lähin sitte ihan oven eestä vielä jotain muka hakemaan. Vähä semmosta pikku ärsytystä, toisaalta pientä ylimielisyyttä, mutta kuitenkin semmosta pikku kikkailua, että saatiin pojat vähä vielä kuumeneen lisää.

Maailmanmestaruuden seurauksena taloudelliset asiat olivat kunnossa lähdetäessä harjoituskauteen kohti Barcelonan olympialaisia. Tästä huolimatta Kimmo kävi normaalisti töissä Metsäliitolla, josta oli saanut työpaikan ”palkintona” maailmanmestaruudesta. Jälkeenpäin hän arvelee tehneensä pienen virheen, kun ei ollut töistä poissa. Tämä saattoi maksaa hänelle olympiamitalin.

Ehkä siinä ois pitäny olla paljo terävämpänä sen maailmanmestaruuden jälkeen. Ja jälkikäteen tietysti helppo sanoa, että ehkä olla töistäki enemmän poissa, kuitenkin olympiakisat, olympiavuos. Mutta edelleenki se tulee taas sieltä, että se pikkupojan unelma oli jo edellisvuonna periaatteessa saavutettu... ...Ois pitäny, sillai ehkä tietyllä tavalla, vaan olla sillai nälkäsempi... ...Ja osittain siinäki sen menetti sen, että olympiamitalia ei koskaan savuttanu. Vähän niinku semmoseen, omaan liian hyvän tunteeseen... ...Et ehkä siinä sitte tuli maailmanmestaruuden jälkeeseen semmonen, että ”vittu, se oli siinä.” Se nälkä loppu siihen sillai toisaalta. Sillon olis pitäny lyyä ehkä joku pikkusen erilainen kasetti sisään... ...Siinä tuli semmonen pikku lankaantumisen..

Huipulle pääseminen on urheilijalle usein paljon helpompaa kuin siellä pysyminen. Tämä tosiseikka päti myös Kimmon kohdalla. Hän jatkoi kuitenkin harjoittelua entiseen tapansa,

ja selviytyi Suomen olympiajoukkueeseen, huolimatta vammoista, jotka olivat haitanneet kevään ja kesän harjoittelua. Karsinnan Kimmo läpäisi rutiinilla, mutta viimeistelyleirillä sattunut alaselkävamma aiheutti epävarmuutta. Hän myös kritisoi voimakkaasti Suomen urheiluliittoa viimeistelyleiripaikan valinnasta.

Toisaalta otti päähän, se koko saatanan viimeistelyleiri, ku se ol paikkana valittu taas Urheiluliiton varoilla semmonen hyvä paikka. Eli suomeks sanottuna aivan paska paikka. Eihän semmoseen paikkaan voi 30 asteen helteeseen viijä.... Mä muistan vielä hyvin ku Sepon kans nukuttiin ikkunat auki. 25 astetta oli yölläki lämpötila. Silimäkuopat vettä täynnä.

Finaalissa Kimmo muistelee käyneensä kuumana. Hermoja kiristi mm välikohtaus kokoon-tumiskäytävässä, jossa Suomen joukkueen kolmas heittäjä Juha Laukkanen oli herättänyt hänet päiväuniltaan.

Se on yleensä ollu semmonen huippukunnon merkki, että on semmonen hirveen väsyny koko ajan. Sillain toisaalta, että pystyy nukahtaan ihan tosta viijessä minuutissa, täysin vaikka keskellä päivää. Ja mää olin justiin menossa siihen horrokseen, että mä nukahan ja Seppo nukku jo. Ni Laukkanen tuloo, ”että työ nuku, työ vaan hämäätte”. Sillon mulla palo hihat. Sillon olis vaan pitäny pystyy pitään ihtesä ihan kylmänä. Mua rupes niin vituttaa. Mää menin sinne ihan toiseen päähän. Mää en sanonu, en sanaakaan. Mää menin niin lukkoon.

Paikalla finaalissa oli myös suomalainen Kilpa- ja huippu-urheilun tutkijaryhmä, joka suoritti mittauksia keihästutkimustaan varten. Kimmo koki ryhmän läsnäolon ja erityisesti heidän kommentointinsa kisan aikana häiritsevästä tekijänä keskittymiselleen.

Sitte vielä tää kihun ryhmä oli siinä, semmosia suomenkielisiä ukkoja. Ja sitte ku se Zelezny paukautti ensimmäisellä 89,66 ja iso vaalee, suoraan Lapualta tulee sanomaan, että nyt pojat heittääkää ohi, niin sillon mulla palo toisen kerran hihat. Mää sanoin, että ”nyt se saatanan turpa kiinni, että, vaikka myö seisotaan täällä koko päivä, niin tuosta ei heitä kukaan ohite, että pitäähän se nyt ymmärtää. Ymmärrät sä, että se heitti 90 metriä, (keihään asento) ihan päin persettä suomeksi sanottuna.” Se realiteetti kuitenkin tiijettiin, ja ties Seppoki sen ihan täysin, että siinä tais-teltiin sen heiton jälkeen ihan himmeemmistä mitaleista..... Ja siinä umpistadionil-la. Mun mielestä se on yks niistä kovimmista heitoista kuitenkin. Ei ollu takatuulia, eikä mittään muita apuja. Eikä hiilikuitukeihäitä.

Kimmo sijoittui kilpailussa lopulta neljänneksi, tuloksella 82,64, häviten pronssimitalin 70 sentillä. Sijoitus jäi uran parhaaksi olympialaisissa. Vaikka 70 senttiä kuulostaa pieneltä erolta keihäänheitossa, oli se hänen mukaansa siinä kilpailussa ”helevetin pitkät 70 senttiä”.

Kesällä 1993 Kimmo pääsi hyvään kuntoon jo alkukesän kilpailuiden aikana ja valinta MM-kisoihin varmistui jo hyvissä ajoin. Kaksi viikkoa ennen MM-kisoja hänen akillesjän-teensä kuitenkin repeytyi osittain ja valmistautuminen Stuttgartiin vaikeutui. MM-kisojen karsinnassa heitto ”takkusi”, eikä karsintaraja ylittynyt. Kimmo selviytyi kuitenkin finaaliin 78-metrisellä heitolla. Myös itse finaalissa ensimmäiset heitot olivat keskinkertaisia, mutta kolmannella kierroksella hän onnistui ”pakkoraossa”, heittäen 84,78. Tulos riitti MM-hopeaan. Onnistuminen lämmitti Kimmon mieltä, mutta siitä huolimatta hän uskoo, että jo-pa mestaruuteen olisi voinut olla mahdollisuuksia, mikäli valmistautuminen kisoihin olisi onnistunut paremmin.

Se oli semmonen heitto, että sen maailmanmestaruuden jälkeeseen, pitkästä aikaa, et se oli lähellä onnistua. Siinä oli todella lähellä. Että oisko siinä ollu semmosen huippuheiton ainekset, että siinä ois tullu se toinen maailmanmestaruus, jos se akillesjänne ei ois mennyt silloin pari viikkoa aikasemmin. Et se oli ehkä siinä se suurin tekijä, et se koko ajan vaivas tuolla päässä. Se jänne ku se on koko ajan kumminki kipee, ku se ei oo normaali, ku se on pikkusen revenny.

Kimmo oli saanut Tokion MM-kullastaan palkinnoksi tontin Äänekosken kaupungilta, ja MM-hopean johdosta hän sai rahaa talon rakennusta varten. Vuotta aiemmin hän oli muuttanut yhteen nuoruuden rakkautensa Sarin kanssa, jonka kanssa hän pari vuotta myöhemmin myös avioitui. Talon rakentaminen tuli ajankohtaiseksi. Kimmo kantoi itse suurimman vastuun rakennustöihin liittyvistä asioista, jonka lisäksi hän kävi normaalisti töissä ja harjoitteli kuten ennen. Kaiken tämän seurauksena fyysinen ja psyykinen rasitus kävi liian suureksi ja kunto lähti jyrkkään laskuun keväällä, Helsingin EM-kisojen kynnyksellä.

Sit se huhtikuu, -94 vuonna. Sehän pilas kaiken. Niinku että 80 tuntia reeniä paperilla, ja sitte vielä talossa kaikki lautojen taapeloinnit, ja sitte vielä pihan raivaus ja tontin raivaus. Kaikki puutyöt tein ite. Mukavaahan sitä oli tehdä, ja hiki tuli, ja siskotyttö oli auttamassa ja sen miesystävä. Kannettiin risuja ja poltettiin. Ja töisäki vielä käytiin. Ja sit leireillä vielä. Se meni se paketti, niin ylite, että en minä enää siitä palautunu. Se oli sit se heinäkuu vielä helevetin kuuma. Se oli yks vuos, ku määhän jäin alle 80 metrin. Lähentäjäki sillain vaivas, ku ei kerenny kunnolla huoltaan ihteessä. Ja omat EM-kisat tulossa. Tais suurin urotyö olla sinä vuonna, ku hommasin työkaverille EM-kisoihin liput. Ne pääs ainaki huutamaan Sepolle.

Lappeenrannan karsintakilpailussa Kimmo jäi 75 metrisellään kauas kisajoukkueesta. Kar-siutuminen oli hänelle luonnollisesti pettymys, sillä hän oli ollut yksi 90-luvun alun menes-tyneimpiä urheilijoitamme. Täytyy myös muistaa, että Kimmolla oli takanaan, nuorten ar-

vokisat mukaan lukien, jo 10 vuoden arvokisaputki alkaen koululaisten maailmanmestaruuskisoista vuonna 1984.

En tiijä... En ees muista missä itekään olin silloin, että kyllä se sillain tietyllä tavalla oli pettymys, että jos suoraan arvokisoista haijjaan. -90, -91, -92, -93... Siinäähän oli niinku suorassa arvokisavertailussa, ni kuitenkin Suomen paras yleisurheilija, jos ajaa nää neljä kisaa putkeen.

Kun talonrakennustyöt oli saatu loppuun, lähti Kimmon kunto taas nousuun. Keihäänheitäjät vuoden 1995 Göteborgin MM-kisoihin karsittiin Lapuan SM-kisoissa. Kimmo jäi niukasti ulos kisajoukkueesta sijoituttuaan neljänneksi kovatasoisessa kilpailussa. Suomen joukkueen menestys Göteborgissa ei ollut odotettu ja hän arvioi, että olisi itse pystynyt parempaan.

Omasta mielestä sillain, että niinku ihteessä kehumatta, taikka nytte haukkumatta, nii semmonen varma pistesija sijoitus ois menny. Se meni sivu suun siellä. Koska Dag Wenlund oli viijes, 82 ja osia. Siihen oisin ihan pystyny. Aki heitti vielä sen karsinnan ihan hyvin, ja pojatki heitti sen, mutta sittehän tuli tää legendaarinen hanhenmarssi siellä finaalissa.

”Hanhenmarssilla” hän viittaa televisiossakin esitettyyn kohtaukseen, jossa Suomen edustajat kävelivät jonossa kentältä pois karsiuduttuaan jatkokierroksilta.

Sisuuntuneena parin edellisvuoden ”kuivasta kaudesta”, panostus urheiluun olympiavuonna oli kova. Valmennuspuolella tapahtui myös muutoksia Leo Pusan tullessa voimakkaammin mukaan valmennustiimiin. Kimmo voitti keihäskarnevaaleilla, mutta sijoittui Kalevan kisoissa vasta neljänneksi. Kimmon valinta joukkueeseen herätti kiivasta keskustelua, vaikka ennalta oli sovittu, että valintakilpailuina toimivat sekä Kalevan kisat että keihäskarnevaalit. Hän kuitenkin näytti valinnan osuneen oikeaan ja onnistui olympialaisissa kohtuullisen hyvin heittäen taas kauden parhaan tuloksensa tärkeimmällä hetkellä. Tuloksena oli seitsemäs sija tuloksella 84,02. Sijoitus tosin olisi ollut pari pykälää parempi ilman niukkaa yliastumista viidennellä kierroksella. Kimmo ei kuitenkaan myönnä tämän yliastumisen suuremmin harmittaneen.

Mut se oli sitä nyt, justiin tämäki kisa, sillai tosi lähellä onnistua, mutta se nyt sitte kuitenkaan onnistunu. Siellä heitin sen yhen hyvän heiton. Sillain hyvän heiton, että astuin viivan päälle pari senttiä. Että se ois nykyinen ennätys se heitto. Se ois nostanu mut viijenneks siinä kisassa. Vain viijenneks. 86 ja osia ois ollu se heitto...

...Se ois taas jääny vituttaan, jos mää oisin vaikka jääny sen heiton muutenki viivan taakse. Mää oisin jääny taas sen 60 senttiä mitalista.

Kohtuullisen hyvin menneiden olympialaisten jälkeen Kimmo lisäsi entisestään harjoitusta ja etenkin voima-arvot kehittyivät selvästi kevään 1997 aikana. Myös harjoitusheitot kevään leirillä lupailivat hyvää kesää ajatellen. Kausi lähti hyvin käyntiin ja Osakan avauskisassa Japanissa keihäs lensi yli 82 metriä. Vammat sotkivat kuitenkin taas kuvioita ja kunto lähti nopeasti laskuun. Kauden parhaaksi jäi 82,48.

Kaudella 1998 valmennuspuolelle tuli mukaan Jyrki Kononen voimavalmentajaksi, jonka myötä harjoitteluun tuli selkeämpi rytmitys. Vaikka Kimmo pääsikin fyysisesti hyvään kuntoon, jäivät arvokilpailut taas väliin. Karsintakilpailussa Budapestiin Kimmo hävisi niukasti Matti Närhille. Parin vuoden takainen valintajupakka oli edelleen muistissa ja Kimmo uskoo tämän vaikuttaneen hänen valitsematta jättämiseen.

Liittohan löi mulla näpille. Ei antanu enää mitään uutta karsintamahollisuutta. Oli vittuuntuneet niin paljo siitä -96 vuojen valinnasta... ..Mää olin silloin ihan semmosessa kunnossa, että mää oisin voinu tehdä, siis ihan mitä sattuu. Mutta hyvänäin, että Matti pääs kisoihin...

Selkävaivat olivat alkaneet vaivata jo edellisen kauden aikana, mutta fyysinen kunto oli edelleen hyvä. Keihäänheitäjät Sevillan MM-kisoihin valittiin Seinäjoen Kalevan kisojen perusteella elokuun alussa. Kimmo kertoo kokeneensa Seinäjoella samankaltaisen ärsyksen, kuin sotilaiden MM-kisoissa 10 vuotta aiemmin.

Siinä oli semmosta vääntöä vähä Kuortaneen porukan kanssa... .. Ja kolomanteen heittoon mie sain vähä semmosen raivarin sitte ku rupes vituttamaan. Siinä tuli semmonen monen vuojen, vähä semmonen epäonnistumisten purkautuminen, ku oli taas pari vuotta ollu (arvo-)kisoista poissa. Ja niinku halu näyttää. Sekään heitto ei mikään hyvä ollu, mutta se on jääny sitte ennätykseks, 85,96.

Kimmo sijoittui SM-kilpailussa kolmanneksi ja hänet valittiin uransa kolmansiin MM-kisoihin. Kisakomennus päättyi kuitenkin ennen aikojaan selkävaivojen äkilliseen pahenemiseen.

2.5 Seppo Rätty

Kimmon kovin kilpakumppani kotimaassa oli Seppo Rätty. Rädyn merkityksestä Kimmolle kertoo jotain se, että 80 sivun litteroidusta haastatteluaineistosta yli seitsemän sivua käsittelee Rättyä, vaikka kysymykset eivät millään tavoin liittyneetkään häneen. Kimmolle Rädyn merkitys korostui etenkin tiukoissa tilanteissa. Rätty oli kokeneempänä ja kuusi vuotta vanhempana heittäjänä myös tietynlainen esikuva.

Se on ollu mulle siinä semmonen oppi-isä numero 2, ku mä oon saanu kilipailla sen kanssa. Seppo oli semmonen kaveri, joka autto, jos siltä pyys. Että se ei tuputtanu koskaan ihteessä. Ei koskaan halunnu olla esillä, mutta autto aina tarvittaessa, vaikka kesken olympiafinaalin, jos halus apua. Se ol loistava semmonen kilipakaveri.

Kimmo kertoo saamastaan henkisestä tuesta muun muassa Stuttgartin MM-kisoissa, jossa Rätty itse karsiutui loppukilpailusta. Ennen finaalin alkua Rätty oli antanut vinkin, että ”jos heittos ei kulje pitkällä vauhdilla, niin yritä ”riskillä” ja lyhennä vauhtias 10 metriä”. Rädyn vinkki tuli mieleen ennen kolmatta heittoa.

Mie siinä mietin, että mitä perkelettä tässä voi tehdä, ku kaks heittoa oli menny ja ei tainnu taaskaa olla seitkytökaheksaa metriä kasassa. Sit yhtäkkiä tuli se ahaaelämys, että hei, se 10 metrin vähennys. Sillon minä kävelin, ja kylmän rauhallisesti 10 metriä vauhista pois... ...Tämmönen vanha kokenu heittäjä ymmärtää, mihin sen toisen heitto perustuu. Mulla oli hirveen semmonen luottavainen olo, että tässä se on nyt, se avainsana siihen... ... Se tuli sitte siinä, 84,78 oli seuraava heitto.

Kimmo kokee myös tärkeänä Rädyn viimeisen kommentin ennen verryttelemään lähtöään. Tämä ruokki sopivasti hänen itseluottamustaan.

Se tuli niin hyvin siltä Sepolta, että ”Poeka, käyppä hoitaan homma”. Et se oli semmonen lohkasu siihen ja semmonen luottamuksen osotus.

Kinnunen ja Rätty olivat 90-luvun seuratuimpia parivaljakoita kotimaisessa urheilussa. He toivat räväköillä heitoillaan ja lausunnoillaan yleisurheilukentille kaivattua värikkyyttä ja lisäsivät osaltaan yleisurheilun kiinnostavuutta. Kimmon ja Sepon kemia sopivat hyvin yhteen. Huumorintaju oli samalla aaltopituudella ja myös asenne urheilua kohtaan oli saman-

lainen - molemmat lähtivät arvokilpailuihin menestymään ja tekemään parhaan mahdollisen suorituksen.

Sepon kanssa oli sillai selevää ja reilua urheilua. Seppo tykkäs semmosista urheilijoista, jotka keskitty siihen tositekemiseen sillai, et se Seppo oli semmosia kavereita kohtaan hyvin reilu, jotka ei ihteään tuonu hirveesti esille, taikka muutenkaan... Etä arvokisoissa sen kanssa oli heleppo urheilla.

Kimmon arvostuksesta Rätystä kohtaan kuvaavat hyvin myös seuraavat lainaukset, joista ensimmäinen liittyy Rädyn heittämän maailmanennätykseen kesällä -91, ja jälkimmäinen Atlantan olympialaisiin vuonna -96, jossa Rätystä sijoittui kolmanneksi.

Se oli vielä Äänekoskessa kansallisissa... ...Ja mulla oli vähä yli kaheksänkymppiä. Ja samalla tuli kenttäkuulutus, että Seppo on heittäny Punkalaitumella 96,96... ...Jotenki jäi semmonen lämmin tunne, että se on hienoo, että Seppo on onnistunu, ja heittäny ohi sen ikuisena pidetyn, Siitosen Hannun yksikolme yheksänkymppisen.

...sillon ois suonu sen Sepolle, sen viimeisen heiton. Etä se heitto 3 metriä alemmas, ni ei siinä ois sitte tarvinnu poikien heitellä enää. Ol se semmonen roikku, että. Ja tuntu et se ei siinä stadionilla... Vieläki sillai muistaa sen tunteen, että mihin se helevetti menee. Se tul niinku seinää pitkin alas. Mutta kuitenkin, kolomas olympiamitali peräkkäin. Se voi, olla pitkä aika ennenku joku suomalaisista tekee sen.

KUVA 5. Kimmo Kinnunen ja Seppo Rätty ottivat Tokiossa kaksoisvoiton (Suuri suomalainen keihäskirja, 191).

2.6 Urheilu ja raha

Mulle ei urheilu oo koskaan ollu, että määhän lähen rahan perässä juokseen. Mulle oli se heittäminen kaiken a ja o. Kaikki mikä siihen... Millä mä saisin niiku itseeni paremmaks heittäjäks. Ei mua niinku... Suomeks sanottuna mitään merkitystä, paljonko sitä rahaa tuli... Saahan sillä rahalla kikkailtua kaikkea mukavaa itelleen. Mutta meikäläisen tyylillä se on aivan sama, onko euro taskussa vai sata euroa vai tuhat. Kyllä määhän ne yleensä pistän kaikki liikkeelle. En määhän niitä paljo yritä säästellä.

Käytännön esimerkkinä rahan vähäisestä merkityksestä itselleen Kimmo kertoo, kuinka maailmanmestaruuttaan seuranneena vuonna hän oli valmis tinkimään etukäteen sovitusta korvauksesta kilpailun mentyä hieman ennakoitua huonommin Kuortaneen Eliittikisoissa.

Oltiin heittäjän Kuortaneella, ja oli perussumma sovittu tietysti aika korkeeksi. Savela vielä sano, että "nyt ei menny kovin hyvin", niin mä sanoin Savelalle, että oisko tuommonen kaheksan tuhannen markan alennus hyvä sulle? Minä voin antaa alennusta. Ei mua niin kauheesti kiinnosta, että saanko mä kaikkia rahojani.

Kimmo kertoo eläneensä aina urheilun ehdoilla, mutta silti raha oli ainoastaan väline, joka auttoi urheilussa, eikä päinvastoin. Vaikka hän ei olekaan yrittänyt tienata urheilulla tietoisesti, tiedostaa hän saaneensa urheilun avulla myös taloudellista hyötyä. Kaikki raha on kuitenkin tullut kovien saavutusten seurauksena.

Eihän mulla ois koskaan ollu varaa semmosta taloo rakentaa. Että urheilun kauttahan mä niitä rahoja oon saanu... ...Tommonen hieno palkinto, että mä oon saanu tontin, ja kaupungilta sain sitte rahaa MM-hopeasta. Ne on mun mielestä ihan järkeviä. Ne on sen saavutuksen mukaan. Mutta nyt on menty siihen, että ku ei oo vielä mitään saavutettukan, ni pitää olla jo taskun pohjat täynnä rahaa, ja vielä vähä salakussa.

Kimmo kritisoi voimakkaasti nykyurheilijoita "rahan perässä juoksemisesta". Urheilun kaupallistuminen on hänenkin mielestään pilannut "urheilun perusjutun". Toisaalta samaan aikaan yhteiskunnan tuki huippu-urheilulle on vähentynyt, ja sponsori merkitys valmentautumisen rahoittajana on korostunut. Itse hän pääsi useana vuonna nauttimaan urheilija-apurahasta, jonka hän koki merkittävänä tekijänä valmentautumiselleen.

Määhän olin alkuperäisiä näitä urheilija-apurahan saajia. Määhän pääsin alkuperäisenä siihen porukkaan. Vanhoilla näytöillä. Sit sen -95 vuojen jälkeeseen putosin pois.

Ja sitte tän, kuitenkin tän olympialaisten jälkeen pääsin takasin siihen ryhmään mukaan, et se on kuitenkin sillain, että varsinkin perheelliselle tosi hyvä raha, tottakai.

Kimmo kävi koko maailmanmestaruuden jälkeisen huippu-urheilu-uransa ajan myös ”oikeissa töissä” Metsäliitolla. Tämä toi taloudellista turvaa ja esimerkiksi hänen pudottuaan valmennustuen piiristä v. 1995 se mahdollisti normaalin toimeentulon. Töissä käynti oli myös vastapainoa urheilulle ja Kimmo ei omien sanojensa mukaan koskaan halunnutkaan olla ammattilaisurheilija.

Mä en semmosta, niinku täysin ammattikeihäänheittäjää... Se on mun mielestä aika helevetin riskialtis ammatti. Se ei koskaan ollu tavoitteena, että keihäänheitto on mun ammatti. Ne muut asiat on mun ammatti... ...Tottakai, ku mää käyn Metsäliitolla töissä, se on eri asia. Ei se oo mikään semmonen paikka, että mä huvikseen siellä oon. Että mää teen ihan samalla lailla töitä ku pojatki, mun työkaverit. Pikusen omaperäisellä tyylillä, mutta kaikki hommat mitä annetaan niin hoijan.

Kimmo kuuluu amatööriurheilun kannattajiin. Esim. NHL-pelaajien ylisuuret palkat saavat tylyn tuomion. Hänen seuraavasta lainauksestaan kuvastuukin selvästi työn tekemisen arvostus.

Pitääkö sun10-15 vuojen aikana saaha niin paljon rahaa, että pystyt loppuelämän sitte elämään sillä rahalla? Mä en tiä, että onko se ihan perustellusti oikein. Mä en tiä, että ajattelenko mä niin eri tavalla. Tuntuu vaan oikein semmoselta hölmöltä idealta että eikö sitä elämässä nyt kuitenkin vois olla sillain, että menis normaaleihin töihin, tai vaikka töihin urheilunki parissa, ei siinä mittään. Että siitä sais sitte rahaa.

Kimmo muistelee lämmöllä ”vanhoja hyviä aikoja” 1970- ja 80-luvun vaihteessa, jolloin hän oli keihäskoululaisena Pihtiputaan keihäskarnevaaleilla. Tuolloin sponsorit eivät vielä hallinneet yleisurheilumarkkinoita samanlaisella otteella kuin tänä päivänä.

No tietysti toisaalta ne saunailat, tottakai, siellä ja sit Pihtiputaalla myöhemmin. Sillon ku periaatteessa urheilu oli vielä urheilua, eikä tätä nykyaikasta paskaa, jossa juostaan joka euron perässä. Siellä puhuttiin asiat selviks ja vejettiin kaveria turpaan, jos siltä tuntu. Ja sitte kuitenkin siitä huolimatta pystyttiin sopimaan asia. Kyllä siellä on paljon semmosia muistoja.

2.7 Tinkimätön harjoittelija

Kimmon harjoittelua leimasi aina armottoman kova työn teko. Hän on joskus kuvannut itseään ”suomalaiseksi työruunaksi”, jolla oli enemmän intoa kuin älyä.

Mää olin vähän sen tyylinen urheilija, että se on ihan sama, vaikka mää perse eellä kiipeen puuhun, jos mää pystyn tekemään ja tiijän, että se kehittää mun keihäänheittoa, niin mä menen sitä vaikka kuukauden putkeen...

Voimaharjoittelu kuuluu olennaisena osana keihäänheitäjän harjoiteluun, mutta ylenmääräinen puntinnosto voi mennä myös ”yli”. Näin kävi jossain vaiheessa myös Kimmolle ja hän tunnustaakin syyllistyneensä joskus punttisalilla myös ahnehtimiseen.

Harjottelu oli semmosta. Kyllähän mä kuitenkin paljo tein kaikenlaista. Todella paljon. Mut ehkä jossain vaiheessa tietysti syyllisty siihen, että punttia teki liian paljon. Olis vaan pitäny kikkailla ja vähän vähemmän tehdä niitä sarjoja. Mulla oli hirveesti liikeitä, mitä mä tein. Sinänsä se ei siis ollu semmosta junnaavaa ykstoikosta, pelekkää penkkiä, vaan kyllä mää sähläsin vielä kaikkia liikeitä periaatteessa.

Kimmon lempiliike punttisalilla oli ”norsukyykky”, jossa polvia koukistetaan vain vähän. liike on hyvin lajinomainen koska ”norsukyykyn” polvikulmat ovat hyvin lähellä keihäänheitossa käytettäviä polvikulmia. Tästä johtuen myös siinä käytettävät painot voivat olla normaalikyykyä reilusti suurempia. Parhaimmillaan Äänekosken urheilutalon punttisalilla tangossa oli rautaa 370kg.

Piti vaan väkisin yrittää että kyllä ton kun mä vielä saan. Niin sitte kun mä otin sen tangon niskaan niin kyllä mulla sillon välähti, kun mä lähin alaspäin, että tää ei tuu ikänä. Ja samalla välähti, että toisen pään varmistaja ei pysty ikipäivänä nostaan tankoo ylös. No mä heitin eestä ylite pään kaikki painot siinä vauhissa. Sitä mä kyllä ihmettelen vieläki tänä päivänä, että miten mä kerkisin ne eestä puottaa ohite... .. Painot lens pitkin salia ja se telineessä oleva semmonen puusuojus, helevettiin siitä... ..Mut se oli noista punttiliikkeistä semmonen spesiaaliliike minulle, koska mää tykkäsin tehdä sitä. Sit tempasu oli se mun toinen liike.

Vastapainoksi puntinnostolle ja muille kovilla tehoilla suoritetuille harjoituksille, on Kimmon harjoitteluun kuulunut aina säännöllisesti myös voimistelua ja venyttelyä, sekä kestävyystyypistä liikuntaa. Myös luonto ja luonnossa liikkuminen ovat olleet lähellä hänen sydäntään.

Mä oon siellä 20 vuotta nytte tuolla Uuraisten syvänmailla kierrelly. 20 vuoden aikana yhen kerran on tullu ihminen vastaan, ku siellä oon sitä omaa hiippailulenkkiä vääntäny tai menny... ..Korkeintaan nuo omat koirat on ollu mukana. Se on semmonen paikka kuitenkin, missä saa rauhottua ja saa kuunnella niitä luonnon ääniä ja sit sitä omaa surkeuttaan ja omaa semmosta kunnottomuuttaan ku läähättää ku siellä painaa menemään. Se on kuitenkin semmonen oma rauha siellä... ..Ja hirvenhiihtoo sitten. Ei normaalihiihtokisaa, vaan hirvenhiihtoa ihan niihin maailmanmestaruuskisoihin asti. Joka viikonloppu pahimmillaan.

Vaikka Kimmo harjoitteli määrällisesti todella paljon, ei harjoittelu koskaan ollut mitenkään erityisen suunnitelmallista. Suuret linjat olivat aina selvillä, mutta harjoitukset tehtiin päivän tuntuman ja olosuhteiden mukaan.

Semmosta se urheilu meillä oli. Ei myö suunniteltu hirveen tarkkoja sillai paperille. Mä oon huomannu sen nyt myöhemminki, että periaatteessa sun pitää pystyä muuttamaan, improvisoimaan hyvinki nopeella syklillä. Toisaalta pitäis pystyä tekeen, et osata suunnitella ja tuntee se oma roppasa ja tehä se sillai et se on just tässä nyt.

Kimmoa ei ole koskaan tarvinnut houkutella harjoituksiin, vaan luontainen palo liikkumaan ja halu kehittyä entistä paremmaksi urheilijaksi oli aina voimakas ja joskus ehkä liiankin voimakas. Tämä on toisaalta mahdollistanut riittävän kovat harjoitusmäärät pyrittäessä maailman huipputasolle, mutta palautumiseen jäänyt aika on ollut joskus turhan vähäistä ja elimistö on mennyt ylikuntoon.

Eipä siinä, se urheilemiseen lähtemisen kynnyks tuli niin alhaseks. On se edelleenki semmonen alhanen... ..Periaatteessa ku mulla vaan lastenhoitaja on kotona, niin se on... 2 minuuttiako siinä nyt menee, ku lyö verkkarit ja kengät jalakaan ja ottaa kassin ja lähtee? Se on niin pien se kynnyks mulla kuitenkin... ..Mut ehkä se juontaa sieltä ihan lapsuudesta asti. Et se liikkuminen, luontainen liikkuminen, ja se tekeminen nii ei se oo sillai periaatteessa koskaan ollu pakkopullaa. Onhan nyt tottakai joskus väsyttäny, ja sillai sanonu ettei jaksas lähtee. Vähä kolottaski jotain paikkoja, mutta eei...Enemmän se on ollu sitä, että ois pitäny pystyä vaan jarruttelemaan ja välillä vähä huilaamaan.

2.8 Vammat

Keihäänheitto on luonteeltaan äärimmäisen repivä laji. Säryt ja kolotukset ovat keihäänheittäjän arkipäivää. Vain ani harva huippuheittäjä on selvinnyt koko uransa läpi ilman leikkauksia vaativia vammoja. Kimmolla vammoja oli erityisen paljon. Hänet leikattiin uran aikana yhdeksän kertaa. Ja uran päättymisen jälkeen on ainakin lonkkaleikkaus odo-

tettavissa muutaman vuoden kuluttua. Tästä huolimatta hän ei valita, vaan ajattelee vammojen kuuluvan väistämättä huippu-urheiluun.

Lähinnä se, että urheilussa, silloin ku loukkaantumisia tulee, niin kyllä sen urheilijan pitää ite pystyä niistä nousemaan.

Kimmo arvelee mm kovien harjoitusmäärien ja epätäydellisen palautumisen olleen eräs tärkeä syy, joka johti vammoihin.

Ja se on yleensä juuri suomalaisilla yleensä se tyyli, että pikkusen laitetaan lisää, et voisko vielä pari sarjaa. Vielä mä kokeilen tuota ja mä otan vielä tuon ja sit mä otan tuota. Sit kun tää kierre jatkuu niinku itelläki oli joskus semmosia kolomen kuukauden pätkiä, ettei siellä oo lepopäivää paljo ollu. Ei se oo sitte ihme jos siellä joskus vähä väsytti ja paikat ol tukossa, ja vähä repes polovilumpiota johonki suuntaan, ja akillesjännettä ja kättä ja selekää ja muita.

Norsukyykky saattoi olla kohtalokas liike Kimmon uran kannalta. Koska hänen käyttämänsä painot olivat todella raskaita, eikä selkärangan tukilihakset olleet suhteessa yhtä vahvat, aiheutui siitä ongelmia, jotka myöhemmin päättivät hänen uransa.

Sitten kerran kolmella sadalla kilolla istuin siihen penkille ja otin jalat pois maasta, niin se ois ehkä pitäny jättää tekemättä. Sit sanoin pojille, että tässä tällai voi istua 300 kiloa niskassa, pelekän rangan varassa ja sit ottaa jalat maahan takasin ja nousta tonne telineisiin. Ei ehkä ollu tolle selälle ihan niitä järkiliikkeitä, näin jälkeinpäin ajatellen.

Kimmo joutui leikkauspöydälle jo nuorena. Näin kävi myös juuri ennen armeijaan menoa. Kyseessä oli tällöin vielä suhteellisen helppo kyynärpääleikkaus, joka jouduttiin tekemään juniori-ikäisenä sattuneen haaverin takia. Leikkaus tehtiin heti hänen palattuaan Soulin olympialaisista.

Sen jälkeen siitä suoraan armeijaan, ja käsileikkaukseen. Kyynärpästä poistettiin semmonen pala, joka oli ollu kaheksan vuotta, ku mä 12-vuotiaana hajotin kiekonheitossa; siellä oli semmonen irtopala. Muistan vielä hyvin ku oltiin siinä... Se oli vielä ensimmäinen mopoleiri siinä. Meikäläinen sai lusmuiltua sen. Olin perunoitten jakajana...

Seuraava leikkausta vaatinut vamma tuli pian armeijasta kotiutumisen jälkeen USA:n harjoitusleirillä vuonna 1990, puoli vuotta ennen Splitin EM-kilpailuja. Tällöin kyseessä oli reiden lähentäjäliahaksen kiinnityskohdan repeämä. Vamma tuli kesken täysvauhtisen heiton

leirin viimeisellä viikolla. Vammautumiseen liittyi Kimmon mukaan myös koomisia piirteitä.

Vejettiin aika tukkoon. Ja sitte mulla viimesellä viikolla repes tuo lähentäjälihak, joka vaivaa vieläki... ..Ei se vielä mittään, että näistä nyt vammoista aina pääsee yli ja ohi. Mutta seuraavana aamuna menin sit tuota nii suihkuun, nii kyllä se oli niin koomisen hyvä. Mie menin suihkuun ihan tällai normaalisti, ja jalaka oli helevetin kipee. Siinä suihkuttelin ja, mä ihmettelin, että mikä mulla on toisessa pallissa, ku se ol ihan musta vaikka kuinka pesee... .. Samalla Bryggis tulee, Arto tulee sinne mejän kämpille. ”Missä se Kinnunen on” ja ”lopeta se runkkaaminen siellä suihkussa”. Mää sanoin Artolle, että ”mulla on toinen palli, ihan musta, että voitko sää kahtoo sitä”. Sehän tajus heti, että mistä se on tullu. Ku ne ol menny onteloita pitkin ne veret sinne. ”Voi jumalauta, nyt heti ulos sieltä suihkusta, mä haluun nähä sen”, ku se huusi täyteen ääneen (naurua). ”Kinnunen, sä oot ensimmäinen neekeri Suomen maajoukkueessa. Tuu näyttään tänne pallis.” No sit piti esitellä siellä jätkille palleja. Saatanan hauska tilanne.

Myös Maailmanmestaruuteen johtaneisiin Tokion MM-kilpailuihin Kimmo joutui valmistautumaan vammojen rasittamana, kun edellisvuonna revennyt lähentäjälihak alkoi taas vaivata huippukunnon tullessa esiin. Onneksi niin Tokiossa, kuin monissa muissakin arvokisoissa, hänellä oli taustatukenaan ”luottohieroja” Reijo ”Rexi” Kaappola. Hän hoiti Tokiossa Kimmon jalkoja päivittäin ja tämä mahdollisti viimeistelyleirin onnistumisen. Kimmo antaakin Kaapolalle reilusti tunnustusta.

Semmosta vammojen kanssa kamppailuhan se mun ura kuitenkin oli. En mää koskaan arvokisoissa heittäny täysin terveenä.....Se on suoraan näin; jos Kaappolan Reijo ei ois mukana ollu, ni en ois maailmanmestari!

Kamppailu vammojen kanssa jatkui myös seuraavana vuonna valmistauduttaessa Barcelonan olympialaisiin. Etelän leirillä sattunut polvivamma oli jopa estää olympialaisiin mukaan pääsyn. Sitkeällä kuntoutuksella ja määrätietoisella harjoittelulla Kimmo onnistui kuitenkin lunastamaan paikan kisoihin.

Se polovi meni sillon -92. Siellä etelän leirillä repes polovilumpio, sulukapallopelissä. Ja vaikka ei se vammana niin äärimmäisen paha oo, mutta siinä on se kuitenkin se oma toipumisaika, vamma ku vamma kuitenkin. Et sää sitä määrääs nopeemmin voi tulla takasin... ..Sitte siitä se kevät ja kesä meni, et se oli aika vaikeeta aikaa sitte ku siinä oli sovittuja kisoja joutu kuitenkin peruuttaan niitä aika paljo ja sillonki sitä rahaa palo, mutta... Niinku muut sano, että kuinka paljo rahaa palokaan. Mä sanoin, että mitä sitte. Ei sitä rahalla saa... Pitäs vaan jalka saaha kuntoon ja olympialaisiin päästä...

Kimmon viimeistelyharjoitukset olympialaisiin eivät sujuneet toivotulla tavalla. Espanjan kovat helteet vaivasivat yötä päivää, ja hänelle sattui lisäksi pieni haaveri punttisalilla.

Tein norsukyykyä yksin salilla. Ei ollu ees ketää varmistamassa. Ni mä tein sitä semmosen tangon päälle, ja se pääs luistaan siitä, ja samaan aikaan kuulu semmonen selevä napsaus tuolta alaselästä ja SI-nivel liikahti jollaki tavalla osittain. Sit se rupes jomottaan, ja mää vielä hölömöyksissään tein sen sarjan loppuun, että mää en lopettanu sitä nostamista... ..Mut ei se nyt sillain hirveesti ite heittosuoritukseen sillain vaikuttanu. Tietysti semmonen pikkusen pelekotilan anto, että semmosta pientä epävarmuutta tuli siitä sitte heittämiseen siellä. Ja seki oli siinä hili-kun kilikun, et tuleeko siitä mitään siitä hommasta ja. Ehkä se vaan oli se huhtikui-nen leikkaus... ..Se oli vaan liian pien aika, ja en mää sitte ollu valamis.

Kimolla oli ollut polvivammoja jo aiemmin nuoruusvuosinaan. Vuonna 1986 polvi vam-mautui moukarinheitossa ja vuonna 1989 uudelleen armeijassa ”leikkimielisessä” painiotte-lussa. Polvet olivat Kimmon heikko kohta ja syy siihen oli rakenteellinen.

Siinä on se kupin reunus on aika matala. Sen takiahan se on se repeemisvaara. Mut Avikaisen Veikko teki huipputyötä Jyväskylässä, että Veikko, ja sitte Antilan Heikki leikkas sen, edesmennyt mies, leikkas sen -92 vuonna, että ei niissä oo ollu mittään. Leikkaus ja se palautuminen oli niistä ihan varmaan aikataulujen mukainen. Tie-tysti urheilijanahan sitä toivoo, että se ois päivässä ohi. Mut sehän on fysiologisesti ihan mahtomuus.

Kesällä 1993, ennen Stuttgartin MM-kilpailuja Kimmo loukkasi akillesjänettään. Tämäkin vamma, niin kuin moni aiempi, tuli muualla kuin itse keihäänheittosuorituksessa. Vammau-tumisessa hän myöntää olleen mukana myös omaa hölmöyttään.

Meillä oli seuran ammuntakilipailut ja mä olin taulun vaihtajana. Ja sit kylymil-tään... Olin siinä seissy jo jonki aikaa, ja piti mennä tauluu vaihtamaan, ni että mi-näpä rävytän tuosta... Tempasin juoksuvedon täysillä siitä seisoviltaan ja. Sen vedon aikana niinku napsahti jalassa, akillesjanteessä. Mää tunsin sen, että nyt ei menny ihan kaikki oikein. Se sillain venähti. Tuntu semmonen niinku ”tssshhh”, semmonen, ku ois joku pikkusen revenny sieltä. Lopetin sen vedon, ja mua rupes sattuun aivan hirveesti.

Oli suoranainen ihme, että Kimmo pystyi osittain revenneestä akillesjanteestä huolimatta voittamaan hopeamitalin Stuttgartista. Myöhemmin syksyllä vamma leikattiin ja siitä löytyi suhteellisen suuri, noin kahdeksan prosenttia repeämä. Hän ei heti vamman sattuessa täysin ymmärtänyt sen vakavuutta.

Sen ammutakilipailun (naurahdus) jälkeeseen lähetettiin vielä mehtään juoksemaan, vielä sitte yön pimeydessä. Vein vielä yhen kilometrin vedon siellä aivan raivona, kauheilla hiilihappojaloilla. Ne ei ollu kyllä maitohappojalat, ne oli hiilihappojalat! Jakke nauro maha kippurassa, ku se otti mulle aikaa, velipoika, ja mittasi, ni se sano, että ”ootko sää ihan hullu, että sää vedät kilometrin vedon ja sää oot menossa maailmanmestaruuskisoihin.” Mä sanoin että ”turpa kii ja ota aikaa” .

Vammat varjostivat harjoittelua edelleen, ja seuraaviin arvokisoihinsa Kimmo selviytyi vasta kolme vuotta myöhemmin. Suomen joukkue leireili Yhdysvalloissa useamman viikon ennen Atlantan, vuoden 1996 olympialaisia. Myös tällä kertaa polvivamma tuli häiritsemään valmistautumista.

Mä satutin ton poloven siellä... Siitä polovilumpio on kaks kertaa irronnu, ni. Ihan semmoseen omaan tyhmyyteen meni. Mä olin... Rexillä kävin hieronnassa ja lähetettiin seuraavaan reeniin, niin se sen verran nuo paikat oli jo löysänä ja enkä tajunu sitä. Ja ihan tehtiin aitakävelyä ja semmosta pikajuoksuhommaa, ja siitähän se ärty kyllä siihen malliin, että kiitos ja näkemiin. Jouvuttiin sitte piikki ottamaan. Ja onneks nytte Tulikouran Ilkalla oli vanhoja varastoja Arteparonia vielä, et saatiin rauhottumaan. Et siinä semmonen kaks, kolome päivää joutu oleen aika rauhallisesti. Kävelyki oli semmosta nytkyttämistä. Mut se tuli mun mielestä ihan hyvään kuntoon.

Ensimmäiset voimakkaat selkäoireensa Kimmo koki vuonna 1998, jolloin hän oli juuri jäänyt rannalle Münchenin EM-joukkueesta. Pettyneenä suorituksiinsa, hän lopetti harjoittelun ja omien sanojensa mukaan ”puudutti hermoston alas”. Seurauksena oli selkäkipuja, jotka aiheutuivat ilmeisesti välilevyn pullistumasta, joka meni kuitenkin vielä ohi omia aikojaan.

Oli muuten heinäkuuta ku mää olin Kaappolan Rexin luona ku mää en pystyny nukkumaan. Mää yritin nukkua ihan kivikovalla lattialla, ja vaikka missä. Ja se pullistumahan siellä vaivas... ...Myö vielä tultiin sorsanmetältä, ku se rampin löi. Ku mää en vielä tienny mitä tehdä, ku ramppi tuloo. Ku hermostohan se - näin jälkikäteen ku sen tietää. Kuule kun oltiin bussipyskillä, ku ei jätäkään tienny miten auttaa ku sattu niin kauheesti, ku se tempo takareiteen. Meillä meni toistakymmentä minuuttia, ennenku mää pystyin jatkaan matkaa.

Seuraavana kesänä, vuonna 1999 Kimmon kunto oli taas huipussaan. Voima-arvot olivat keväällä kohonneet uudelle tasolle ja Kimmo oli noussut taistelemaan arvokisojen edustuspaikoista. Pari viikkoa ennen Kalevan kisoja hän heitti Äänekoskella kilon ylipainokeihäällä harjoitusennätöksensä (noin 70 metriä).

Siinä heitossa tuntuu selegä ensimmäisen kerran. Ei tienny, että itkeäkö, vai nauraa. Oli semmonen tunne tuolla selässä. Eli se anto siinä sen seuraavan merkin. Että siellä ei oo kaikki kotona. Mut siitä mentiin Kalevan kisoihin, ja se rauhottu siitä vähän.

Kalevan kisoissa Kimmo heitti kolmannella kierroksella 85,96, joka oli hänen uusi ennätöksensä nykymallin keihäällä. Ennätysheitossa paria viikkoa aikaisemmin kipeytynyt selkä kuitenkin kipeytyi lisää. Hän jätti kolme viimeistä kilpailuheittoaan heittämättä.

Siinä oli semmonen heitto, että se selegä... Määhän en sen jälkeen heittänyt siinä kisassa yhtään heittoa. Se anto siinä sit semmosen merkin että ei oo taaskaan kaikki kohallaan. Et se ootti siinä koko ajan. Ja jäläkikäteenhän, se ootti sitä tiettyä impulsseja, että millon se hajoo, että mä oon tarpeeks irtiottosessa kunnossa et se pystyy menemään. Että mä oon tarpeeks löysä, tuolta lantion seudulta, että sinne tulee sitä liikkuvuutta, että ne lihakset löystyy sieltä, ja ne antaaki tehdä sen virheen siellä. Ja se virhehän tuliki sitte siellä maailmanmestaruuskisoissa, ei heitossa, vaan se tuli kiropraktikon pöydällä se lopullinen niitti siihen.

Selän lopullista hajoamista kiropraktikon käsittelyssä edelsi kova harjoitus, jossa homma meni Kimmon omien sanojen mukaan taas hieman ”yli”. Hän oli tekemässä kovaa puntti-harjoitusta Sevillan viimeistelyleirillä, kun selässä tapahtui jotain.

Mää nousin takakykyssä 180:een. Mun piti tehdä joku kolmonen sillä sit siellä yläpäässä, ja ihan normaalia kyykyä. Se men ihan vituiksi se. Mua vihlas niin kauheesti selästä. Mä en saanu ykköstä es. Mää otin semmoset siepit siellä salilla. En puhunu sanaakaan ja mää laitoin kakkosnousun, legendaarisen Bulgarian kakkosnousun, tein sillä 180:llä vitosen ihan väkisin. Sehän ol viimeinen niitti. Sehän men aivan ramppiin se selegä. Ja het sattuu niin vitusti... Minä vaan painoin, että kyllä se kestää. Siihen juoksuvedot päälle ja illalla hierojan penkille...

...Tapanainen oli tullu just yläkropan... Niinku jalan suorana taivuttanu tänne näin. Tehny semmosen kiropraktisen liikkeen – omalla painolla maannu suoraan mun takareijen päällä ja siinä meni se selegä... ..Mutta jäläkikäteen ajatellen se ol ihan hyvä, että se tuli siinä pöyvällä kuitenkin. Mitä se ois sitte ollu, jos se ois tullu täysvauhtisessa heitossa?

Selkään oli tullut vaikea välilevyn pullistuma. Erityisen hankalaksi vamman teki se, että pullistuma oli sisäänpäin, eikä ulospäin, kuten normaalisti välilevyvammoissa. Vaikka kipua oli kova, lähes sietämätön, Kimmo uskoi vielä pystyvänsä heittämään keihäänheiton kar-sinnassa.

Vielä elättelin toiveita, että kyllä tästä vielä heitetään Sevillan MM-kisoissa. Uimaltaassa kun se ei tuntunu missään. Leksä sano, että katotaas nytte, ku sää nouset

sieltä altaasta. Ei kahta metriä päässy, ku ei jalaka ottanu kunnolla alle. Se oli ovela elementti, ku taas veteen mentiin, ni se taas anto tehdä. Ku se oli hidas liike, ja sit kävely oli jo nopee liike. Ku vähäkän yritti polovea nostaa, ni se tul niin voimakkaana. Siitä myö lähettiin sitte Helsinkiin, ja viimeinen arvokisaedustus loppu heittäjämyyteen.

2.9 Uran päätös

Kimmon kansainvälinen ura päättyi Sevillan loukkaantumiseen. Hänen selkensä leikattiin heti MM-kisojen jälkeen. Välilevyn pullistuma aiheutti etenevän halvaustilan. Kimmon mukaan leikkaava lääkäri, Peter Pippinskjöld, antoi ymmärtää, että kyse oli lähes minuuteista että liikuntakyky saatiin palautettua.

Niin sillon se oikeestaan se kansainvälinen ura, ni -99 vuos ja tuo selän meneminen, ni se oli peli selevä. Sitte vielä yritettiin Sydneyn kisoihin, mutta ei siitä sillain tullu. Pystyin kuitenkin heittää yli 80 metriä. Sillon ois pitäny ehkä olla sitä tietotaitoa siihen. Tuli armottomia, ku jalaka väsy, ni semmosia takareisramppeja. Ku mä en ymmärtäny, että miten sen saa laukastua. Sehän se hermopinne tuli sinne. Nytte ku sen ossaa, ni se on noin 5 sekuntia, ku se on ohite.

Vaikeasta selkäleikkauksesta huolimatta Kimmo yritti vielä palata takaisin maailman huipputasolle. Suurin este entisiin tuloksiin pääsemiselle oli kuitenkin selkävamman sekä leikkauksessa hieman vaurioituneen iskiashermon aiheuttama heikentynyt juoksukyky, joka oli ollut hänen heittonsa tärkein ase.

Selän kautta tuli, et mun juoksunopeus putos, jonkin verran, ja aika paljonkin. Kylä se siihen vaikutti, ja vaikuttaa edelleenki. Pikajuoksu kuitenkin vaatii juoksemista ja määrää, ja pitäis pystyä juoksemaan kovilla nopeuksilla. Siinä ei ehkä vieläkään... Eikä se oo tullu vieläkään takasin, täyttä palautumista tuon hermon toimintaan tuonne ukkovarpaaseen. Ukkovarvas se kärsi siitä leikkauksesta eniten. Et ei pysty ... Niinku selekeesti se on heikompi tuo pohe, ja ei oo niin terävä. Ku siltä puolelta on vielä tuo lonkka kulunu, ja se on vielä jalkaterältään lyhyempi jalaka.

Kimmo ei pystynyt enää harjoittelemaan täysipainoisesti. Heikentynyt pikajuoksunopeus ja kivut ympäri elimistöä vaikuttivat kaikkeen tekemiseen ja etenkin heittotekniikkaan. Muutunut tekniikka altisti uusille vammoille ja kierre oli valmis.

Ja sithän se meni ihan tähän, että ei siitä tullu enää mitään, siitä heittämisestä. Ja eihän siinä. Kaikkia näitä kikkailuja ja rytmyksiä, yritettiin uutta hakea. Ja ei se, vaan se liikenopeus... Ja sitte oikeestaan käsiki kipeyty jo sitte... Oisko sen verran

heitto muuttunu, et se ois aavistuksen verran menny enemmän jo käden varaan sitte.

Lyhentyneet kaaret ja lisääntyneet kivut saivat Kimmon tekemään päätöksen uran lopettamisesta. Päätös ei ollut helppo koko elämänsä keihäänheiton parissa eläneelle urheilijalle, vaikka hän olikin ehtinyt sulatella lopettamista jo muutaman vuoden ajan.

Et siinä se oikeestaan se päätös tuli, että helevettiäkö tätä enää. (Huokaa) 7-vuotiaana ensimmäinen kilipailu ja 35-vuotiaana viimeinen. 28 kesää. Vähemmän ja enemmän raihnasena. Ja kuitenkin se lapsuuden ja nuoruuden unelma oli ainaki yhen kerran toteutunu. Eikä niin paljo ois koskaan päässy maailmaa kiertämään eikä urheiluystäviä ois näin paljoa. Siellä on hienoja juttuja niiltä reissuilta. Kyllä se sillain aina velloo, että jos ois paikat ehjänä, nii sitähän heittäis vieläki, on sitä sen verran pöllö! Mutta ei oo! Kyllä se niinku, järkevästi jos ajatelee, nii ihan hyvä, että on nyt lopetettu. Kuitenki että... On se semmonen... Henkisesti aika kova paikka kuitenkin. Sillai, että tehny sitä hommaa kuitenkin niin kauan. (Huokaa) Ja sillain kuitenkin periaatteessa tosissaan ja antanu aikaa sille. Ja on tullu menestystä, ja menny välillä huonommin. Ainahan se on sillain kuitenkin se unelma siitä, että ois vielä aina vaan parempi ja parempi.

Urheilija joka on urheillut käytännössä koko ikänsä, joutuu hän tekemään tietynlaista surutyötä luopuessaan päivittäisistä rutiineistaan, kuten leireistä sekä muista urheilijan elämään kuuluvista asioista. Myös Kimmo on joutunut käymään läpi tuollaisen prosessin jonka lisäksi hän kertoo kokeneensa myös fyysisiä ”vieroitusoireita.” Harjoitukset ovat tulleet myös yöuniin.

Ja vielä 2005:ki oon nähny unia, että nyt pannaan raivo päälle ja reenataan taas. Mää viimeks jo heräsin siihen, sanoin vaan, että ”koita nyt jo rauhottua!” Rupes naurattaa ja Sariki heräsi, että ”mitä nää siinä hihittelet?”. Mutta mä näin semmosen unen, että... Yhen kerran enää 2005... 2004, muistaakseni kolomesti, näin sen saman unen. Et kyllä sitä sillain kuiteki kaipaa, et se kolokytä... 28 vuotako siinä on niitä... Tietysti nuoruusvuosia sillai tosissaan ollu mutta kuitenkin kilipailtiin keihästä. Ja ei se heittämisen taito oo vieläkään laskenu. Jollain tasolla se on koko ajan mukana.

Kimmo on siitä poikkeuksellinen urheilija, että hän on aloittanut kunto- ja hyötyliikunnan heti urheilu-uransa jälkeen. Useinhan käy niin, että urheilija lopettaa uransa kuin ”seinään”, jolloin seurauksena on muun muassa kunnan romahtaminen ja lihominen. Kuntoilutapah- tumista takana on jo mm. Finlandia-hiihto ja Jukolan viesti.

Kuntourheilu-ura on alkanu ihan kohtuullisesti. Että on jaksanu ruveta sitä tekeen.. Tietysti nähny siinäki sen huonon esimerkin, ku oma isä on ollu huono esimerkki

siinä. Se lopetti sen urheilun ehkä liian voimakkaasti. Et se oman kunnon hoitaminen. Huippukuntonen ukko muuten, mut sitte nuo paikat on reistailtu, että ei oo niitä hoitanu, voimaharjottelua tai muuta. Et sitä hommaa tässä sit tulevaisuudessa.

2.10 Valmentaminen

Ajatus valmennuspuolelle siirtymisestä kypsyi vähitellen keihäsuran päättymisen jälkeen. Kun Kimmon entinen valmentaja ja hyvä ystävä Leo Pusa pyysi Kimmoa valmentajaksi kehittämälleen nuorten keihäänheittäjien leirille, ei hänen tarvinnut kovin kauaa miettiä mukaan lähtöä. Leiritysryhmä sai nimekseen ”Keihäsolympiadi 2004”. Pusa toimii keihäs-koulun rehtorina ja Kimmo kantaa valmennusvastuun, Pajulahdessa viisi kertaa vuodessa järjestettävillä leireillä. Lokakuussa 2006 Kimmo aloitti valmentajaksi opiskelun työnsä ohessa. Ammattivalmentajan tutkinto Pajulahden urheiluopistosta hämöttää vuoden 2007 lopussa.

Valmentaminen kiinnostaa, tottakai. Ja sitte omat lapset... Että ne ainaki oppii sen liikunnan riemun. Ei tarvii mitään huippu-urheilijoita tulla... Mut tottakai sitte jos joku lapsista haluaa... Kyllä niitä viijään... edellytykset on ja sitä tietotaitoo

Tietotaitoa ja näkemystä keihäänheitosta Kimmolle on kertynyt lapsuusajoista lähtien. Hän kertoo olleensa pienenä poikana kiinnostunut kaikesta urheiluun ja etenkin keihäänheittoon liittyvästä. Hän kuunteli isänsä ja kaikkien tämän urheilukavereiden juttuja ja imi itseensä kaiken tiedon minkä irti sai. Nyt aikuisena hän haluaa antaa puolestaan oman panoksena suomalaiselle keihäänheitolle

Haluan sillain, ite antaa sitä omaa tietotaitoa, ku mää oon sieltä pikkupojasta nähny, ku mulla on semmonen etuoikeus ollu, että sitä ei oo kyllä monella ollu. Että mää oon nähny sen oman isän kautta, Leksan kautta, siellä on ollu Hovisen Seppo, jota isä on valmentanu. Purasen Anteroo isä on valmentanu. Mannisen Raimo on kuitenkin ollu viereiseltä paikkakunnalta, yli 93 metriä. Sitte oon saanu Paanasen Mikon tuntee pikkupojasta lähtien, joka valamenti isää ja Nevalan Paulia. Ja sit on tää Teuvan hullu tietysti, omana lukunaan. Ja sitte oon saanu urheilla ite Sepon kanssa; se on kuitenkin kaikkien aikojen Suomen paras heittäjä.

Kimmoa harmittaa suomalaisessakin urheilussa esiintyvä kateus, jonka seurauksena myös keihäspiirejä on usein yritetty repiä kahtia. Iltapäivälehdissä on ollut kirjoituksia muun muassa kuppikunnista keihäsmiesten keskuudessa.

Eihän sitä keihästä heitetä yhdellä tekniikalla, vaan varsinkin kun näin pien maa on, niin viedään yhdessä sitä eteenpäin, ja vaihdetaan porukan kesken tietoa. Se on kuitenkin ollu sen meidän keihäänheiton yks vahvuuksista

Kimmo kaipaa myös kovuutta suomalaiseen nuorisovalmennukseen.

Mä haluan että ne nuoret ymmärtää, ettei sitä keihästä sattumalta vaan heitellä – Siellä on pitkä tie takana... .. Mua vituttaa semmoset lahjakkaat urheilijat, kun ne tietää, että ne on vähä parempia, ku muut. Niillä on vaan se vaara... Mä oo nähny niin kymmeniä - yleisurheilussa varsinki - et se lahjakkuus on menny jo ihan sen takia hukkaan, ku ne on liian nuorena liian hyviä. Ne on liian kusipäitä. Et siihen pitäis sitä valmennuksen kovuutta tulla kuitenkin valmentajan puolelta.

Esimerkkiä kovasta harjoittelusta hän on saanut myös etelän harjoitusleireillä, jossa venäläiset ja muut entisen Neuvostoliiton maiden urheilijat ovat olleet samaan aikaan harjoittelemassa. Vaikka itänaapureiden järjestelmässä on paljon kyseenalaisia asioita, Kimmo näkee siinä myös monia hyviä puolia.

Siinä kulttuurista mä oon aina ihaillu sitä, että kyllä siellä valmentaja on vielä on valmentaja. Et siellä urheilija on niinku... Se on täysin kurin alla. Et ne tekee yhdessä sitä hommaa, mutta siinä valmennustilanteessa valmentaja vaan puuttuu. Urheilija on aika hiljaa. Se keskittyy siihen omaan tekemiseen.

Kimmon mielestä nykyisessä nuorisovalmennuksessa Suomessa on otettu ”takapakkia”. Enää ei uskalleta harjoitella riittävän paljoa ja ”pohjat” eivät kehity riittävän koviksi kesämään aikuisiän harjoittelua.

Mä oon aina sanonu, että urheilijan pitäis tietyllä tavalla ajaa ihtensä aivan piippuun, että se osais vähä kuunnella omaa elimistöään, että se ei ois aina semmosta, että en mä viiti tehä, kun mua väsyttää..... Joskus pitäis vetää aivan piippuun ja tukkoon ittesä. Se ei oo tarkotus, että hajottaa ihtesä, vaan sillai elimistö semmoseen tilaan, ettei tiä onko yö vai päivä menossa, että ei saa yöunia tai muuta. Ainaki tunnistaa sen mitä voi olla sitte ylikuntoila tai semmonen. Ihan sillä omalla harjoittelulla, eikä siihen tarvii mitään keppaskonsteja. Sillä armottoman kovalla työllä.

Kimmo kertoo ihailevansa monia entisiä huippuyleisurheilijoita, kuten Jan Zeleznyä, Frankie Fredericksiä, Michael Johnsonia ja Sergei Bubkaa. Kimmo nostaa heidät urheilijoina aivan omaan sarjaansa, koska he olivat täysin lajilleen omistautuneita, eivätkä jättäneet mitään sattuman varaan. Nämä ”todelliset huiput” eivät hänen mukaan ole myöskään koskaan olleet ylimielisiä vastoin yleistä luuloa.

Ihmisillä on semmonen väärä kuva, että minkälaisia kusipäitä ne on. Ni kyllä täytyy siinä sanoa niille ihmisille... Ne ei ymmärrä niistä ihmisistä yhtään mitään. Kyllä täytyy sanoa, että siellä on niin paljo muuta kikkailijaa ja kusipäitä, mutta kyllä nää maailmanhuiput... Ne on omassa luokassaan, ett kyllä niillä se perusnöyryys... On se kyllä niin niissä itessään. No vois melekeen sanoa, että ne on vielä tavallisempia ihmisiä, ku minä ja sinä. Ei ne niitä urheilusaavutuksia... Ku niitten ei tarvii luulla enää mitään, vaan ne tietää täsmälleen, kuinka hyviä ne on.

Kimmon mielestä nöyryys on todellisen huippu-urheilijan tärkein ominaisuus. Nöyryys erottaa huippu-urheilijan keskinkertaisesta, entisestä huippulahjakkuudesta. Huippu-urheilija tekee kaikki asiat niin huolellisesti, ettei mitään jää sattuman varaan. Hän myös tietää mihin hän pystyy, eikä haaveile mahdolltomasta.

Siinä on se huippu-urheilun yks, ehkä semmonen ydin: Ei koskaan pijä luulla, et mä oon hyvässä kunnossa – tai mä luulen, että mä voitan tään kisan. Tai mä luulen, että mä pystyn oleen parempi, kuin muut. Että kyllä se pitää pystyä, sen kaiken tekemisen ja sen pallon keräämisen... Et se pallo on kokonaisuudessaan pyöreä. Et se pitää sieltä kautta muodostua: Sen kovan harjoittelun ja itseluottamuksen kautta. Kun ne kasautuu silloin kohalleen, ni se tieto tulee siitä ja sen tietää. Ei huippu-urheilija luule, vaan se tietää ne omat rajansa; se pystyy suoraan sanoon, että mun raja on tossa.

Vaikka Kimmo on valmentajana vaativa, tiedostaa hän myös huumorin merkityksen valmennuksessa. Harjoittelu ei saa olla puurtamista hampaat irvessä, sillä se vie helposti ilon urheilusta.

Edelleenki yritän tuua niille nuorille, joita yritän vetää, että aina pitää ottaa periaatteessa tosissaan, mutta aina pitää pystyä myös nauramaan, siitä huolimatta. Ei tää kuitenkaan oo niin elämän vakava asia. Koska niin harvasta tulee kuitenki periaatteessa huippu-urheilija... ...Se urheileminen oli mulle vaan, ja on edelleenki sitä helevetin kivaa asiaa. Siinä tulee hiki, siinä saa kiusata kaveria, olla parempi ku kaveri, ja mulle riittää se edelleenki.

Vaikka todellisia huippuja tulee vain harvoista, Kimmo uskoo että kovalla harjoittelulla ja itseensä uskomisella useimmat nuoret pystyvät saavuttamaan urheilu-urallaan tason joka antaa tyydytystä ja hienoja kokemuksia.

Ja se tekeminen on just sitä parasta itseluottamusta... Se ei tuu hetkessä. Toiselle tulee vähä nopeemmin, toiselle hitaammin. Mut se tulee, jos siihen uskoo, ja uskoo niihin omiin kykyihin ja tekemiseen.

Kimmo kokee valmentamisen mielekkäänä työnä. Hän arvelee suurimpien haasteidensa, nuorten parissa toimiessaan liittyvän pedagogiseen osaamiseen.

Näitä nuorten kisoja, ja sitä kokonaisvaltaista kasvamista. Et siinä meikäläiselläki on oikeestaan oppimisen alaa. Et nyt tietysti vois niitä kiro sanoja pikkusen puottaa, että ne vähä läsähtää välillä liian helposti. Mut koko ajan oppii. Joka päivä oppii ite, ihan heittämisestäki.

Kimmo on aidosti huolestunut suomalaisesta huippu-urheilusta, mutta myös etenkin nuorison omaehtoisen liikunnan vähenemisestä. Koululaisten huonontunut kunto ja liikuntaharrastusten vaihtuminen tietokonepeleihin ovat hänen mielestään valitettavia asioita. Myös koulujen liikuntakasvatuksesta löytyisi korjattavaa.

Kaikista ei tuu huippu-urheilijoita... .. Se liikkumisen riemu. Et siinä yhteiskunnassa on menty niinku lehmän häntä taaksepäin. Että jonkulainen kuri sinneki pitäis saaha. Lapsille semmosta liikkumista, mikä olis hienoa ja vapaaehtoista; ulukona liikkuminen, näähän on tärkeitä. Luonnossa liikkuminen, ja luonnon kunnioittaminen, ja vanhempien kunnioittaminen ja kaikkea tämmöstä, siihen liittyvää harrastamista. Tällä maailman menolla vaan pelottaa sillain, että mitä tää on 10-15 vuo- jen päästä? Asuuko maaseudulla enää kukaan?

KUVA 6. Pohdiskeleva Valmentaja (K. Kinnusen valokuva-arkisto).

3 TUTKIMUSMENETELMÄT

3.1 Laadullinen tutkimus

Opinnäytetyöni on tutkimusotteeltaan laadullinen. Sen eri menetelmät ovat hyvin päällekkäisiä ja usein on vaikea vetää rajaa, onko tutkimus etnografiaa, toimintatutkimusta, elämäkerrallista tapaustutkimusta vai jotain muuta, ja niitä käytetään usein myös toistensa synonyymeinä. Itse pidän tutkimustani elämäkerrallisena tapaustutkimuksena. Syrjäläisen (1990) mukaan tapaustutkimuksessa tutkittavaa havainnoidaan hänen luonnollisessa ympäristössään, eikä koeolosuhteissa, kuten kvantitatiivisessa tutkimuksessa. Tutkimusympäristössä tulisi viettää myös pitkähkö aika, jotta tutkimustulosten luotettavuus olisi riittävä. (Syrjäläinen 1990, 16.) Tapaustutkimuksen pääasiallisimpia tietolähteinä ovat haastattelut, keskustelut ja havainnointi, joskin muutakin tutkimusaineistoa voi käyttää (Eskola & Suoranta 1998, 85).

Tapaustutkimus on luonteeltaan kokonaisvaltaista ja systemaattista kuvausta tutkittavasta ilmiöstä. Se on konkreettista, elävää ja yksityiskohtaista todellisuuden lähikuvausta ja tulkintaa. (Syrjälä & Numminen 1988, 8 – 9.) Tyypillinen piirre tapaustutkimukselle on se, että pienestä aineistosta tuotetaan yksityiskohtaista ja intensiivistä tietoa (Eskola & Suoranta 1998, 18). Tapaustutkimuksessa tutkijan mielenkiinto voi kohdistua tiettyyn ryhmään tai sosiaaliseen tapahtumaan, tai kuten minun tutkimuksessani, vain yksittäiseen ihmiseen. Tapaustutkimus voi sisältää myös kvantitatiivisia menetelmiä. (Syrjälä & Numminen 1988, 5 – 7.) Omassa tutkimuksessani päämetodina oli haastattelu, jonka toteutin temahaastatteluna. Yksi etnografisen tutkimuksen tärkeimmistä menetelmistä on osallistuva havainnointi, joka näkyy myös selvästi työssäni; olenhan viettänyt tutkimuskohteeni seurassa yhteensä lähes 50 leirivuorokautta tutkimusprosessin aikana.

Varton (1992) mukaan laadullisen tutkimuksen kohteena on yleensä ihminen, sekä ihmisen maailma, joita voidaan yhdessä tarkastella elämismaailmana. Kaikki laadullinen tutkimus tapahtuu elämismaailmassa, joten tutkija on itse aina osa sitä merkitysyhteyttä, jota hän tutkii. Tästä johtuen ei voida ajatella, että tutkija olisi ulkopuolinen, objektiivinen tarkkailija, vaan tutkijan subjektiivisuus, sekä hänen ennako-oletuksensa ovat laadullisessa tutkimuksessa aina läsnä. Näin ollen objektiivisuuden saavuttaminen, sen perinteisessä mielessä ei ole mahdollista laadullisessa tutkimuksessa. (Varto 1992, 23 – 26.)

Kimmon tapauksessa liityin hänen elämismaailmaansa sekä tukijana, että tuttavana. Uskon, että tuttuus vaikutti haastattelun kulkuun siten, että sain hieman syvällisempiä vastauksia, kuin täysin ulkopuolinen ja keihäänheittoon perehtymätön haastattelija. Toisaalta tiedostan, että joskus tuttuus voi aiheuttaa myös tiettyjä rajoituksia, sillä tuttavalle ihmiselle ei välttämättä kerrota samoja asioita kuin vieraille.

Laadullisessa tutkimuksessa tutkimusongelma ei välttämättä ole täsmällisesti määriteltävissä tutkimuksen alussa (Eskola & Suoranta, 1998, 34 – 36). Kiviniemen (1999) mukaan voidaan puhua johtolangoista tai työhypoteeseista, joiden varassa tutkimusta viedään eteenpäin. Työssäni lähtökohtana ja kiinnostuksenani oli Kimmo Kinnusen urheilijapersoona jota pyrin lähestymään urheilu-uran tapahtumien kautta. Tästä johtuen myös haastattelun teemat rakentuivat urheilun ympärille. Tutkimuksen edetessä olen rajannut työtä käsittelemään Kimmon huippu-urheilu-uraa jättäen muun muassa perhettä ja muuta yksityiselämää käsittelevät asiat vähemmälle huomiolle.

Tutkijan tärkein tehtävä on auttaa tutkittavaa kertomaan elämäntarinaansa ja siksi etnografisessa tutkimuksessa tutkijan rooli on aktiivinen (Syrjälä & Numminen 1988, 73; Syrjälä ym. 1995, 68). Myös tutkittavan positiivinen asenne tutkimusta kohtaan on tärkeää tutkimuksen onnistumisen kannalta, sillä tutkija on läheisessä ja avoimessa vuorovaikutussuhteessa tutkittavan kanssa. Tutkimusta suuntaa tutkijan oma persoonallisuus, arvot ja historia. Tutkijan rooli ja subjektiivisuus nähdään etnografisen tutkimuksen voimanlähteinä. Etnografisessa tutkimuksessa ei pyritä paljastamaan lopullisia totuuksia, vaan tutkija pyrkii rakentamaan tulkintaa, jossa hän yhdistää oman ja tutkittavien näkökulman, sekä teoreettisen tietämyksensä. Osuvan ja syvällisen tulkinnan tuottaminen on etnografisen tutkimuksen keskeisin ja kunnianhimoisin tavoite. (Syrjäläinen 1991, 39.)

3.2 Narratiivisuus ja elämäkerrallisuus

Laadullista aineistoa leimaa usein narratiivisuus, joka tarkoittaa tarinallisuutta. Rakennamme jatkuvasti tarinoita, joilla pyrimme jäsentämään kokemuksiamme ja rakentamaan todellisuutta. (Eskola & Suoranta 1998, 22.) Näin koko elämämme voi ajatella olevan tarinaa, johon kuuluu nykyhetken lisäksi myös menneisyys ja tulevaisuus (Saarenheimo 1994,

221 – 222). Omasta elämästä kirjoittaminen tai siitä kertominen tutkijalle on itsereflektiivinen prosessi. Jokainen on luonnollisesti itse pääosassa omassa elämäntarinassaan, mutta tarinan syntymiseen tarvitaan kuitenkin myös sivurooleja, joiden avulla päähenkilö jäsentää omaa olemistaan. Muut henkilöt liittyvät elämän eri tapahtumiin ja heidän kauttaan arvioidaan ja analysoidaan omaa elämää. Merkittävimpiä ihmisiä ovat usein omat vanhemmat, jotka liittyvät erityisesti lapsuuden ja nuoruuden muisteleminen ja jäsentämiseen. He ovat vahvasti läsnä sekä eletyssä elämässä että nykyisyydessä. (Vilkko 1997, 89.) Myös Kimmon tarinassa vanhemmat nousivat tärkeään rooliin.

Omasta elämästä kertomiseen liittyy subjektiivisuus; tutkittava nähdään aktiivisena toimijana, joka kertoo niistä asioista, joita hän itse pitää tärkeinä, samalla koko ajan tarinaa jäsentäen (Eskola & Suoranta 1998, 125 – 126). Elämän tarinoihin liittyy myös selektiivisyys. Ihmisen muisti on valikoivaa, jolloin itselle epämieluisia asioita voidaan jättää kertomatta tai jopa valehdellaan. (Fischer 1983, 31.) Subjektiivisessa elämäkerrassa, jollainen on myös oma tutkimukseni, on kuitenkin kysymys siitä millaiseksi tutkittava itse näkee elämänsä kyseisellä hetkellä (Eskola & Suoranta 1998, 125 – 126; Syrjälä & Numminen 1990, 70 – 71). Tästä johtuen en ole halunnut lähteä arvioimaan Kimmon kertomusten paikkansa pitävyyttä esimerkiksi haastatteleamalla hänen elämäänsä läheltä seuranneita henkilöitä, vaan teen tulkintani haastatteluaineiston pohjalta.

Tutkimukseni aineisto on selkeän tarinallinen ja elämäkerrallinen. Kimmo kertoi aktiivisesti elämäntarinaansa lähinnä oman urheilu-uransa tapahtumien kautta ja useat ennalta suunnittelemani teema-alueet tulivat käytyä läpi ilman, että niistä olisi tarvinnut kysyä erikseen. Hänen haastattelussaan muodostuneessa urheilutarinassa nousi esille useita tärkeitä henkilöitä, joita ilman tarina olisi puutteellinen.

3.3 Luotettavuuden arviointi

Laadullisen tutkimuksen yksi heikkouksista on sen validiuden osoittaminen (Grönfors, 1982, 173). Kun tutkija on itse aineistonkeruun väline, tutkimusprosessin edetessä hänen näkemyksensä ja tulkintansa muuttuvat (Kiviniemi, 1999). Tämä ei ole silti välttämättä heikkous, vaan aineistonkeruuseen liittyvää vaihtelua voidaan nähdä tutkimusprosessiin luontaisesti kuuluvana elementtinä. Tilanne on erilainen kuin perinteisessä empiiris-

analyttisessä tutkimusotteessa, joka edellyttää, ettei tutkijan persoona saa vaikuttaa tutkittavaan asiaan.

Laadullisen aineiston luotettavuudelle ei ole olemassa yhtenäisiä käytäntöjä, vaan sitä on arvioitava erikseen jokaisen tutkimuksen omista lähtökohdista käsin. (Tynjälä 1991, 387). Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan kuitenkin tarkastella sisäisen ja ulkoisen validiteettiin näkökulmasta. Sisäisellä validiteetilla voidaan tarkoittaa esimerkiksi valittujen käsitteiden ja menetelmien yhteensopivuutta. Ulkoinen validiteetti taas liittyy aineiston ja siitä tehtyjen tulkintojen pätevyys, eli siihen kuinka osuvasti tutkija on onnistunut kuvaamaan tutkittavaa ja kuinka todenmukaisen kuvan hänestä tutkijan tulkinnat antavat. (Grönfors 1982, 174 – 176.) Tutkimuksen luotettavuuteen liittyy myös reliabiliteetti: aineiston tulkinnan katsotaan olevan reliaabeli silloin, kun se ei sisällä ristiriitaisuuksia. Luotettavuus perustuu siis etupäässä tutkijaan ja hänestä tulee myös tutkimuksena tärkein tutkimusväline. Luotettavuuden arvioinnin tulisi koskea koko tutkimusprosessia ja sen johdonmukaisuutta. (Eskola & Suoranta 1998, 211, 214.)

Aineistonani on yhden yksittäisen urheilijan muistelutyön tuotoksena syntynyt aineisto, enkä pyri sen avulla yleistykseen, vaan ainoastaan kuvaamaan hänen kokemuksiaan. Tiedostan hänen kokemusten subjektiivisuuden, mutta myös oman subjektiivisuuteni Kimmon urheilukaverina. Tutuus mahdollistaa jatkuvamman havainnoinnin, mutta se aiheuttaa myös tiettyjä rajoituksia vähentäen muun muassa omaa objektiivisuuttani tutkijana. Tämän vuoksi olen tarkastuttanut kirjoittamiani tekstejä ohjaajieni lisäksi myös Kimmolla sekä tehnyt niihin hänen toivomiaan korjauksia. Näin olen pyrkinyt huomioimaan myös tutkimukseni eettistä puolta: esiintyihän Kimmo tutkimuksessani omalla nimellään.

Mäkelä (1990) on määritellyt kvalitatiivisen analyysin arvioitavuutta ja toistettavuutta. Arvioitavuus on sitä, että lukija pystyy seuraamaan tutkijan päättelyä ja että hänelle annetaan edellytykset hyväksyä tutkijan tulkinta tai kyseenalaistaa se. Analyysin toistettavuus taas tarkoittaa sitä, että luokittelu- ja tulkintasäännöt on esitetty niin yksiselitteisesti, että toinen tutkija päätyy niiden avulla samoihin tuloksiin. (Mäkelä 1990, 53.) Tulkintasääntöjen selvittäminen lukijalle onnistuu parhaiten siten, että lukijalle annetaan tulkinnan lisäksi arvioitavaksi myös lainauksia, joista tulkinnat on tehty. Näin lukijalla on mahdollisuus joko hyväksyä tai hylätä tutkijan tekemä tulkinta. (Eskola & Suoranta 1998, 217 – 218.) Tästä syystä olen omassa työssäni pyrkinyt käyttämään runsaasti lainauksia.

Aineiston luotettavuutta arvioidaan myös sen riittävyydellä. Voidaan puhua aineiston saturaatiosta eli kylläntymisestä jolla tarkoitetaan sitä, että uudet tapaukset eivät tuota uutta tietoa tutkimusongelmaan (Eskola & Suoranta 1998, 62 – 63). Neljän haastattelukerran aikana Kimmo sai käytyä rauhassa läpi urheilu-uransa tapahtumia ja tarinoissa alkoivat jo toistua samat asiat, jolloin saturaatiopiste alkoi olla tietyiltä osin saavutettu.

3.4 Aineiston käsittely, analyysi ja tulkinta

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa käytettävissä oleva aineisto on suoraan suhteessa tulosten painoarvoon (ks. Eskola & Suoranta 1998, 19; Alasuutari 1994). Kvalitatiivinen aineisto on myös pala tutkittavaa maailmaa, sillä se on näyte kohteena olevasta kielestä ja kulttuurista (Alasuutari 1994, 78). Aineiston analyysi on prosessi, jossa systemaattisesti tutkitaan ja järjestetään koottua aineistoa (Bogdan & Biklen 1992, 153). Laadullisessa tutkimuksessa aineiston keruu ja käsittely eivät ole peräkkäisiä toimintoja, vaan kietoutuvat tiiviisti yhteen ja tutkija tulkitsee aineistoaan jatkuvasti. Toisaalta kvalitatiivinen tutkimus ei ole myöskään kovin tarkasti sidottu kerätyyn aineistoon, vaan tutkijalla on analyysivaiheessa vapaat kädet puuttua mieleen palaaviin, tärkeäksi kokemuksiin asioihin. (Mäkelä 1990, 45 – 46.)

Pyysin Kimmoa tutkimuskohteekseni hyvissä ajoin, yli vuotta ennen haastattelujen suorittamista. Hänen suhtautuminen asiaan oli positiivinen alusta lähtien. Ennen varsinaisia haastatteluja, olimme ehtineet jutella monista hänen urheilutarinaansa liittyvistä asioista ”epävirallisesti” muun muassa kilpailumatkoilla ja saunan lauteilla. Tämä ohjasi minua suunnitelllessani haastatteluteemoja. (Liite 2.) Kävimme näitä asioita uudestaan läpi Pajulahdessa syksyllä 2005, nauhurin pyöriessä. Hammersleyn ja Atkinsonin (1995, 152, 175) mukaan haastattelun tulisi antaa edetä luonnollisesti haastateltavan kertomuksena, ja tutkijan tulisi olla aktiivinen kuuntelija ja ohjata keskustelua hienovaraisesti. Haastatteluista muodostuikin mukavia tarinatuokioita. Kimmon kerronta rönkyi välillä paljon ja aineistosta muodostui hänen itsensä näköinen. Haastattelut teimme neljänä iltana.

Haastattelujen jälkeen litteroin haastattelut sanatarkasti paperille ja aineistoa kertyi yhteensä 80 sivua. Tein aineistosta itselleni lyhennelmän ranskalaisin viivoin, hahmottaakseni paremmin mitä aineisto pitää sisällään. Seuraavaksi teemoittelin aineistoa. Aineistosta nousi

13 erilaista teemaa (Liite 3.) joista myöhemmin kirjoitin 10 varsinaista lukua. Näistä kaikista laajimmaksi teema-alueeksi muodostui arvokilpailuja käsittelevä teema.

Kirjoittaessani varsinaista aineiston käsittelylukua, ”Kimmon tarinaa”, lähdin liikkeelle laatimastani teemoittelusta. Tutkimusprosessin aikana teemojen sisältö muuttui jonkin verran. Ensimmäisen käsikirjoituksen jälkeen otin työhön etäisyyttä ja myöhemmin teema-alueet tarkentuivat edelleen. Lopputuloksena oli pääosin kronologinen tarina, joka alkaa lapsuudesta ja päättyy uran lopettamiseen, sekä tulevaisuuden haasteisiin. Kappaleet ovat ajallisesti myös osittain päällekkäisiä: esimerkiksi huippu-urheilu-uraa käsittelevä ”Arvokisojen mies”, sekä ”Vammat” käsittelevät kilpaurheilua hieman eri näkökulmista.

Laadullisen aineiston analyysin tarkoituksena on luoda aineistoon selkeyttä ja tuottaa siten uutta tietoa ja uusia näkökulmia (Eskola & Suoranta 1998, 138). Alasuutari (1994) jakaa analyysin kahteen vaiheeseen. Havaintojen pelkistämisessä on kyse siitä että aineistoa tarkasteltaessa keskitytään vain olennaiseen. Toisesta vaiheesta, arvoituksen ratkaisemista, käytetään myös nimeä tulkinta, jossa on tärkeää pyrkiä lukijan kannalta ymmärrettävään selittämiseen ja johtopäätösten tekemiseen. (Alasuutari 1994, 30 – 39.) Vaikka aineiston käsittelyluku ”Kimmon tarina” sisältää myös omia tulkintojani, niin varsinaiset tulkinnat kokosin vasta viimeisessä pohdintaluvussa, jossa pyrin myös joihinkin yleistyksiin vertaamalla Kimmon urheilutarinassa muodostunutta kuvaa yleisemmin mieheyden kuvaan.

Tässä opinnäytetyössä käytetty kuvitus on peräisin Kimmo Kinnusen valokuva-arkistosta, ja osin julkaistuista teoksista. Olen saanut tekijänoikeuksien haltioilta luvan kuvien käyttöön.

4 POHDINTA

4.1 Mieheksi kasvaminen

Roosin (1994) tyypittelemään keski-ikäisen miehen lapsuuteen kuuluvat koti, jossa oli vähän positiivisia tunneilmaisuja: etäinen ja ankara isä, elämänsä pettynyt äiti sekä ujo mutta aktiivinen lapsi (Roos 1994, 24). Voisiko Kimmon tarinasta löytää samoja piirteitä? Hänen äitinsä osalta tarina ei kerro riittävästi tulkintojen tekemiseksi. Sen sijaan isäsuhde vaikuttaa samantyyppiseltä. Kimmon kertomus isästään ”vaativana valmentajaisänä” sekä kokemus isän arvostuksen puutteesta leimaavat hänen kerrontaansa lapsuuden kokemuksista. Vaikuttaa siltä, että Kimmo on joutunut ehkä tiedostamattaan ponnistelemaan ”näyttääkseen” isälleen sekä hakemaan tämän hyväksyntää omilla urheilusuorituksillaan. Tämä ei liene harvinaista urheiluelämässä.

Badinter (1993) kirjoittaa miehisien identiteetin vaikeudesta: miehisyyttä määritellään usein negaation kautta joksikin ei-naiselliseksi, jota vastaan poika joutuu syntymästään asti taistelemaan (Badinter 1993, 57). Vastoin yleistä luuloa miehisyyttä ei ole vakaa ja haavoittumaton, vaan miesten on tuotettava jatkuvasti oma käsityksensä maskuliinisuudesta. Hegemoninen maskuliinisuus tarkoittaa vallalla olevaa käsitystä ”oikeasta” miehisyydestä. Siinä miehisyyttä määritellään suhteessa naiseuteen tai alisteisiin miehisyyden muotoihin. Pyrkimys hegemoniseen maskuliinisuuteen tarkoittaaakin jatkuvaa ponnistelua normien saavuttamiseksi. (Lehtonen 1995, 32 – 33.)

Kilpaurheilun on sanottu olevan ”viimeisiä miehisä linnakkeita” yhteiskunnan naisistumista vastaan (Messner 1987, 196; ks. Tiihonen 2002). Urheilun ja miehisyyden välillä on vallinnut symbioottinen yhteys: urheilija on lunastanut miehisyytensä urheilusaavutusten avulla (Tiihonen 1994, 229 – 230). Urheilevan pojan mieheksi kasvamisprosessiin voidaan ajatella kuuluvan tilanteita, jotka vaikuttavat merkittävästi hänen elämänsä ja urheiluraansa. Tiihonen kuvaa tällaisia tilanteita ”solmukohdiksi”, joita voivat olla esimerkiksi vahvat tunnekokemukset voitoista ja tappioista, voimakkaat ruumiilliset kokemukset kivusta ja suorituskyvyn rajoista sekä tiedolliset kokemukset muuttuneesta identiteetistä. (Tiihonen 2002, 136.)

Kimmon tarinassa on muutama tärkeä kulminaatiopiste. Ensimmäinen liittyy hänen voimakkaimpaan urheilumuistoonsa 1970-luvulta, Kalevi Häkkisen mäkijuoksuharjoitukseen. Tämä pikkupojan ”ihmeellinen muisto apinanraivolla tehdystä harjoittelusta” sekä isän esimerkki saattoivat yhdessä olla ratkaisevia tekijöitä myöhemmin syntyneelle voimakkaalle työn palvonalle, josta muodostui hänen tavaramerkkinsä.

Toinen selkeä taitekohta näyttää olleen muutamaa vuotta myöhemmin ikäkausikilpailussa koettu yllättävä tappio, joka hänen omien sanojensa mukaan ”poisti pakonomaisen voittamisen tarpeen”. Vaikka tämä kenties jossain määrin rentoutti suoritusta ja auttoi hyväksymään myös joskus väistämättömät tappiot, syvällä hänen sisällään säilyi aina polttava voitonälkä, häviämisen vaikeus ja kova kilpailuhenkisyys.

Kolmas merkittävä tapahtuma oli Helsingin MM-kisojen miesten keihäänheitto vuonna 1983. Tuolloin kaikki suomalaiset mieskeihäänheittäjät epäonnistuivat, ja Kimmo muistelee tuota hetkeä ratkaisevana sytykkeenä päätökselleen huipulle pyrkimisessään. Arvokisoissa menestyminen olisi hänelle kaikkein tärkeintä. Tästä alkoi määrätietoinen harjoittelu, ja kova työ palkittiin kahdeksan vuotta myöhemmin. Voitettuaan maailmanmestaruuden Tokiossa vuonna 1991 hän oli samalla kenties ”lunastanut myös miehisyytensä” sekä isänsä että urheiluyhteisön silmissä. Tämä vaikutti luultavasti myös tulevien vuosien koitoksiin. ”Nälkä ehkä tietyllä tavalla loppui”, hän luonnehtii asiaa.

4.2 Kipu, kuri ja työn ihannointi

Tiihonen (1994) kirjoittaa kärsimyksen kestämisestä syntyvistä miehisistä tarinoista, joiden avulla miehet erottuvat pojista, naisista ja epämiehekkäistä miehistä. Voidaan puhua ”kivun periaatteesta” eli siitä, että kipua on kestävä ”miehisesti”. (Tiihonen 1994, 242.)

Kärsimysten kestäminen on punaisena lankana myös Kimmon tarinassa. Hän ei heittänyt keihästä arvokisoissa kertaakaan täysin terveenä ja loukkaantumiset johtivat lopulta myös urheilu-uran päättymiseen. Hänen mielestään vammat kuuluvat väistämättä keihäänheittoon, mutta asiasta ei kuulu valittaa. Myöskään väsymystä ei saa tuoda julki, vaan on vaikka hammasta purren mentävä eteenpäin, koska väsymyksen myöntäminen merkitsee heikkouden tunnustamista.

Roos (1994) kuvaa sotien jälkeen syntyneiden miesten menestystarinoita, joihin liittyvät kova työ, uhrautuminen, itsensä alttiiksi paneminen, saavutukset ja itsekunnioitus. Tyydytys tulee vastoinkäymisten voittamisesta, pärjäämisestä, omista saavutuksista ja menestyksestä sellaisilla periaatteilla, joita itse arvostaa. Vaikka Roosin mukaan tällaiset tarinat kuuluvat etupäässä Jorma Kinnusen sukupolven miehille, tulkitsen myös Kimmon tarinaan sisältyvän valtaosan edellä mainituista piirteistä. (Roos 1994, 26.) Ne ovatkin mitä luultavimmin käytännön valmennuksessa isältä perittyjä ja omaksuttuja ominaisuuksia, jotka näkyvät myös hänen puhetavassaan: edellisen sukupolven kieli vaikuttaa siirtyneen eteenpäin.

Erityisesti Kimmon tarinaan liittyy voimakas työn ihannointi, jota leimaavat uhrautuminen, nautinnoista kieltäytyminen sekä ”urheilijan perusnöyryys”, kuten hän asian muotoilee. Laiskottelu ja löysäily eivät ole sallittuja, puhumattakaan uhoamisesta tai itsensä korostamisesta – tämä vaatimus koskee myös hänen valmentamiaan urheilijoita. Havaintojeni mukaan seurauksena ”etiketin” rikkomisesta on rangaistuksia: punnerruksia, kyykkyjä, ”rangaistusheittoja” ja niin edelleen. Lahjakkaimmat ja lupaavimmat urheilijat Kimmo panee valmentajana usein myös kaikkein tiukimmalle, koska hän ei voi sietää ajatusta, että urheilija harjoittelee puolitehoisesti ja ”tuhlaa” saamaansa lahjakkuutta. Ongelmallinen tilanne syntyy silloin, jos joku urheilija menestyy ilman kovaa harjoittelua. Tällöin työn ihannointi on vaarana murentua tai ainakin joutua kyseenalaiseksi.

Kimmon valmennusfilosofiassa valmentaja on valmennustilanteessa ehdoton auktoriteetti. Vaatimus urheilijan kurinalaisuudesta näyttää liittyvän toisaalta hänen ihailemaansa venäläisen valmennuksen malliin, toisaalta myös armeijan vaikutteisiin, sillä rangaistukset ”veltoilusta tai suun soitosta” valmennustilanteissa tulevat yleensä armeijatyylisiin koko ryhmälle. Kimmon usein toistama lausahdus on, että ”otetaan urheilijalta luulot pois”. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että urheilija pannaan harjoittelemaan niin kovaa ja niin kauan, ettei hän enää jaksaa selittää. Valmennuksellisesti tässä ei ehkä aina ole järkeä, mutta tulkitsen, että näin hän uskoo saavansa urheilijat kuuliaisiksi.

4.3 Hegemoninen maskuliinisuus

Kimmo vaikuttaisi edustavan perinteisen miesurheilijan ideaalityyppiä, jota Tiuhonen (1994) nimittää suoritusurheilijaksi. Siihen yhdistetään vaitonaisuus ja pitkäjänteisyys; ur-

heilijan ei kuulu selitellä, vaan hänen tulee antaa mieluummin tekojensa puhua. Sen sijaan Tiihosen lanseeraama uudempi urheilijatyyppe, mediaurheilija, on joutunut antamaan tekojensa lisäksi myös mielipiteensä ja yksityiselämänsä kansan vapaaseen käyttöön. Vaikka Kimmo on ollut julkisuudessa jonkin verran myös muuhun kuin urheiluun liittyen, ei häntä voine pitää mediaurheilijana, jonka erottaa perinteisestä suoritusurheilijasta myös ammattilaisuus. (Tiihonen, 1994, 236 – 237.) Tätä Kimmo ei näe tavoittelemisen arvoisena asiana: raha ei saa hänen mielestään olla urheilijan tärkein motivaation lähde.

Kimmon tarina edustaa vahvasti suomalaista urheilun ”hyvää kertomusta”, jonka keskeisiä käsitteitä on sankaruus. Urheiluun on jo itsessään liitetty paljon positiivista ja tavoittelemisen arvoista, mutta luultavasti kaikkein keskeisin myönteinen piirre on urheilijan edustama sankaruus. Hänessä ilmenee sekä ruumiillisia että henkisiä ominaisuuksia, jotka tekevät hänestä erityisen. Urheilun hyvän kertomuksen juuret ovat 1900-luvun alussa, jolloin myös moderni kilpaurheilu syntyi. Yhdessä kansallisuusaatteen kanssa vahvaan maskuliinisuuteen nojaava urheilun hyvä kertomus antoi myös vankat yhteiskunnalliset perustelut kilpaurheilulle. Hyvä kertomus ja kansallistunne kantavat yhä tänäkin päivänä, sillä suomalaiset rakastavat yhä urheilusankareitaan. (Ripatti 2001, 6 – 12.) Itsenäisyyden aamussa kansallistunne oli kenties vahvempi, mutta perustilanne ja tunne lienevät pysyneen EU:sta ja kansainvälistymisestä huolimatta.

Tuohinen (1996) kirjoittaa ”pohjoisesta individualismista” eli yksin pärjäämisen pakosta, joka on vahvan kulttuurisesti latautunutta ja suomalaiselle miehelle ominaista. Tämän ajatuksen mukaan jokainen on oman onnensa seppä. (Tuohinen 1996, 86 – 89.) Tällainen ajattelutapa on selvästi nähtävissä Kimmon ideologiassa.

Suomalaiseen miehisyyteen kuuluu perinteisesti myös asenne, ettei saa olla toista huonompi tai heikompi, eikä mahdollista heikkoutta saa tunnustaa ainakaan julkisesti (Tiihonen 2002, 283 – 284). Tämän voisi määritellä myös kilpailuhenkisyudeksi, jonka voi helposti tunnistaa myös Kimmon habituksesta. Hän ei mielellään häviä leikkimielisessäkin tilanteessa. Esimerkiksi keihäskoulun leirillä sählyä pelattaessa hän pyrkii varmistamaan tämän sopivilla, tilanteen mukaan vaihtuvilla säännöillä: korkealla mailalla pelaaminen, mailaan lyöminen tai pallon käteen ottaminen on kiellettyä keihäskoululaisilta, mutta ei häneltä itseltään. Hän on tuomarina ja valmentajana sääntöjen yläpuolella. Jos hänen toimintansa asetetaan kyseenalaiseksi, seurauksena on ”tietysti” rangaistuksia, koska valmentajan auk-

toriteettia ei sovi kyseenalaistaa. Vaikka urheilija voi kokea tällaiset toimintatavat epärealistisina, niin täytyy kuitenkin muistaa, että Kimmon tarkoitusperät ovat pohjimmiltaan hyvät: Hän pyrkii koulimaan valmentamistaan urheilijoista kovan lajin menestyjiä.

4.4 Yhteys Tahko Pihkalan urheilufilosofiaan

Kimmon urheilufilosofiassa on paljon yhtäläisyyksiä Lauri ”Tahko” Pihkalan ajatuksiin, joista muun muassa Salimäki (2000) on kirjoittanut väitöskirjassaan. Ensimmäinen selvä yhteys on urheilun ilo sekä pyyteetön rakkaus urheilua ja omaa lajia kohtaan. Tähän liittyy selvästi myös ajatus amatööriyden ihanteesta ja rahan merkityksen vähättelystä. Molemmat syyttävät urheilijoita ”rahan perässä juoksemisesta”. Vaikka urheilukulttuuri kaupallistuu, on muuttunut paljon Tahkon ajoista, perusasiat ovat pysyneet hyvin samankaltaisina. Miesten yhteinen ajatus on, että keskittyminen rahakilpailuihin vie huomion pois oleellisesta, eli harjoittelusta ja sitä kautta arvokilpailumenestyksestä. (Salimäki 2000, 370 – 373.)

Molemmissa korostuu myös voimakas kilpailuhenki. Salimäki (2000) kertoo, kuinka Tahko juoksi ”Hiekanpään juoksutestin” aina viimeisiin elinvuosiinsa asti. Tahkon ajattelussa oli keskeisenä myös sosiaalidarvinismi, joka korostaa ihmisen luonnollista kilpailuviettä hänen kaikessa toiminnassaan. Myös Kimmosta henkiä edelleen, yli kolme vuotta uran päättämisen jälkeen, valtava kilpailuhenki, jonka tyydyttämiseen tarvitaan särkylääkkeiden lisäksi säännöllisesti muun muassa hiihtoa, suunnistusta ja pallopelejä; lajeja, jotka olivat myös Tahkon sydäntä lähellä. Miesten ajatukset yhtenevät myös monessa muussa asiassa, kuten armeijahenkisyydessä, suhtautumisessa alkoholiin ja huolella kansakunnan liikkumisesta. Yksi eroavaisuuskin löytyy: Kimmo ei ole omien sanojensa mukaan pesäpallon suurimpia ystäviä. (Salimäki 2000, 370 – 373.)

4.5 Keihäsmiehen tyyppikuva

Keihäänheitto on kautta vuosikymmenten ollut suomalaisille tärkeä laji. Vettenniemen (1996) tulkinnan mukaan keihäänheittäjät ovat Suomessa olleet kestävyysjuoksijoiden ohella yleisurheilun ylimystöä. Keihäsmies edustaa perinteistä suomalaista maskuliinisuutta ja on karhunkaatajien perinnön jatkaja. Hän voi olla ulkoisesti juro, mutta sisältä hän on

tulinen ja tuskaa kestävä. Suomalainen keihäsmies edustaa maailmalla suomalaista mieskuntoa. (Vettenniemi 1996, 275.)

Suomalaisia keihäänheittäjiä on opittu pitämään ”omana rotunaan”. Ehkä laji sopii suomalaiseen melankoliseen luonteeseen, sillä siinä pääsee räjähtävässä suorituksessa purkamaan patoutunutta raivoa. Entinen Suomen Urheiluliiton valmentaja Valto Olenius kuvaa suomalaisia keihäänheittäjiä seuraavasti:

Keihäänheittäjät kautta aikojen ovat yleensä olleet kiivasluontoisia rämäpäitä. Laji kai vaatii sen tapaisen luonteen. Joskus joku kesympikin kaveri on joukossa ollut, mutta niin olivat aikoinaan Matti Järvinen ja Yrjö Nikkanen kuin Soini Nikkinen ja monet muut: samaa tyyppiä, kiivaita rämäkkäluonteisia miehiä. (Lax 1971, 83.)

Yksi rakastetuimmista keihäsmiehistämme oli Tapio Rautavaara. Hän voitti olympiakultaa keihäänheitossa Lontoon olympialaisissa vuonna 1948. Hän tuli tunnetuksi myös laulajana ja näyttelijänä. Hän kuvailee keihäänheitto suorituksessa kokemaansa tunnetilaa seuraavasti:

Keihäessä ollaan suoritusvaiheessa raivon rajamailla ja parhaimmillaan tuo raja ylitetäänkin. Kun heittää keihästä, halveksii ja vihaa sydämensä pohjasta vastustajaa. Kiihdyttää itsensä vimmaan, joka ei ole tietenkään todellista, mutta jonka antamalla lisävoimalla heittää keihään vielä kauemmaksi kuin se muuten olisi mahdollista. Keihäänheittäjät ovat yleensä kiivaita miehiä. Kiivas olen minäkin. Jumalauta, kun minä suutun... (Numminen, 1978, 183.)

Jorma Kinnunen jatkaa samoilla linjoilla Rautavaaran kanssa. Hänen mukaansa kiltit miehet tuhlaavat aikaansa keihäänheitossa:

Voimme olla jäyhiä, mutta sisältä tulta ja tappuraa. Keihään varteen saa hiljainkin mies tungettua mahtavan määrän patoutunutta tunnetta ja energiaa... ...Suomalaisille sopii tietynlainen rajuus, johon jääräpäisyys luontevasti yhdistyy. Apua saa kiukkusensorttisesta luonteesta, sillä heitto ei ole tosissaan tehtynä koskaan kivuton liike. (Salo 2002, 19 – 20.)

Keskittyminen nopeassa lajissa on sitä, että saa 0,3 sekunnissa raivon päälle... ... Raivon löytäminen ei kuitenkaan riitä. Se pitää myös hallita... ... Minun oli haettava aina täyttä sataa prosenttia. Kun Hinkkasin pihkaa kouraan ja lähdin liikkeelle, kaikki muu unohtui. (Salo 2002, 136.)

Jorma Kinnusen kommentteista huolimatta poikkeuksiakin keihäsmiesten keskuudesta löytyy. Esimerkiksi vuoden 1974 Euroopan mestari Hannu Siitonen oli luonteeltaan rauhalli-

nen. Vaikka Mattson (1978) tunnistaa kirjassaan ”Mies ja Keppi” myös temperamenttisen keihäsmiehen tyyppikuvan, kuvaa hän Siitosta suorastaan flegmaattiseksi urheilijaksi.

Tarvitaan räjähtävää temperamenttia kun mies heittää 90 metriä. Olen nähnyt (Jorma) Kinnusen ja muiden temperamenttisten miesten paiskaavan kepin lentoon sellaisella kiukkuisella vimmallä, joka lähentelee vihaa. Jälkeenpäin on kestänyt kauan ennen kuin he ovat rauhoittuneet. Mutta Hannu on rauhallinen ennen heittoa ja heiton jälkeen. Lähes flegmaattinen. Hän ei ole sillä tavalla temperamenttinen (Mattson 1978, 36.)

Mielestäni tämän päivän keihäsmiehistämme Tero Pitkämäessä on havaittavissa samantyyppistä temperamenttia kuin Siitosessa. Hänen esiintymisensä on koko kilpailun ajan rauhallista, menestyksestä riippumatta. Sen sijaan Kimmo vaikuttaisi edustavan enemmän perinteistä kuvaa keihäsmiehestä: vaikka perusluonne on rauhallinen, niin ”apinanraivo” auttaa usein kilpailutilanteessa. Kimmon kokemukset ”raivokohtauksista” kilpailuiden aikana sopivat hyvin myös Rautavaaran ja Jorma Kinnusen kuvaamaan tunnetilaan hetkessä syntyvästä raivosta ja hallitusta aggressiosta keihäänheiton voimanlähteinä.

4.6 Lopuksi

Tässä opinnäytetyössä rakennettu kuva Kimmo Kinnusesta on, paitsi tutkimuksen kohteen, myös tekijänsä näköinen. Joku toinen olisi toisesta lähtökohdasta saattanut päätyä erilaiseen kuvaukseen. Pyrkimyksenä on ollut antaa mahdollisimman todenmukainen kuva tutkimuksen kohteesta, samalla tiedostaen, että itselläni on ollut omat ennakko-oletukseni Kimmo Kinnusesta, jonka tunnen myös oman urheilutaustani kautta varsin hyvin.

Urheilijaelämäkerta Kimmo Kinnusesta osoittautui tekijälleen varsin haasteelliseksi, sillä valmiita malleja etenkin julkisuudessa olevan ja omalla nimellään esiintyvän urheilijan kuvan luomiseen ei juuri ole käytettävissä. Tästä syystä myös eettisiä näkökohtia oli pohdittava tarkkaan. Etnografisen menetelmän väljyys antoi vapaammat kädet toteuttaa tutkimusta mutta samalla vaikeutti aineiston analysointia. Syntynyt kuva Kinnusesta on tietysti erittäin kapea, koska se käsittelee hänen elämänsä vain yhden, joskin ilmeisesti hänen katsojansa varsin merkityksellisen elämänaalueen kautta.

Yhden keihäänheittäjän urheilutarinan laajentaminen esimerkiksi ”elämäntarinaksi” on ollut työn ekonomisista syistä opinnäytetyön puitteissa mahdotonta. Kuvan laajentaminen koskemaan koko elämänpiiriä olisi epäilemättä syventänyt ja nyansoinut kuvaa Kimmo Kinnusesta myös urheilijana. Toisaalta pelkästään urheilijakuvastakin välittyä piirteitä myös ihminen Kimmo Kinnusesta. On ilmeistä, että ne samat luonteenpiirteet, jotka tekivät Kinnusesta keihäänheiton maailmanmestarin, ilmenevät hänessä myös ihmisenä.

Tämän tutkimuksen perusteella hänen ”erityisyytensä” hallitsevimpiä piirteitä ovat olleet ehdoton määrätietoisuus ja pitkäjänteisyys, tinkimätön ja lähes masokistinen fyysinen harjoittelu, työn ihannointi, sammumaton voittamisen nälkä ja maskuliininen näyttämisen halu sekä eläimellinen raivokkuus kilpailutilanteessa. Näiden piirteiden takana on epäilemättä myös toisenlainen Kimmo Kinnunen, joka ei kuitenkaan koskaan vapautune kokonaan urheilijan piirteistään, vaikka aktiivivuodet ovat jo takana.

LÄHTEET

- Alasuutari, P. 1994. Laadullinen tutkimus. Jyväskylä: Gummerus.
- Badinter, E. 1993. Mikä on mies? Jyväskylä: Gummerus.
- Bogdan, R. C. & Biklen S. K. 1992. Qualitative research for education. Boston: Allyn and Bacon
- Eskola, J., & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus.
- Fischer L. R. 1983. Sociology and life history: Methodological incongruence. Journal of oral history 4, 29 – 40.
- Grönfors, M. 1982. Kvalitatiiviset kenttätutkimusmenetelmät. Porvoo: WSOY.
- Hammersley, M & Atkinson, P. 1995. Ethnography: Principles in practise. (2nd ed.) London: Routledge
- Kiviniemi, K. 1999. Toimintatutkimus yhteisöllisenä prosessina. Teoksessa H. L. T. Heikkinen, R. Huttunen, & P. Moilanen (toim.) Siinä tutkija missä tekijä. Juva: Atena ja Ps-viestintä, 63 – 84.
- Lax, S. 1971. Pauli Nevala – Teuvan Rivakka. Helsinki: Weiling+Göös
- Lehtonen, M. 1995. Pikku jättiläisiä. Tampere: Vatsapaino.
- Mattson, G. 1978. Mies ja keppi: Lähikuva Hannu Siitosesta. Helsinki: Weilin+Göös
- Messner, M. 1987. ”The meaning of success”. Teoksessa Harry Brod. The making of masculinities. The new men’s studies. Winchester: Allen & Unwin. 196.
- Mäkelä, K. 1990. Kvalitatiivisen analyysin arviointiperusteet. Teoksessa K. Mäkelä (toim.) Kvalitatiivisen aineiston analyysi ja tulkinta. Helsinki: Painokaari
- Numminen, J. 1978. En päivääkään vaihtaisi pois. Jyväskylä: Gummerus
- Ripatti, K. 2001. Klassikko kirjojen kansissa – urheilun hyvä kertomus suomalaisessa urheiluromaanissa Liikuntasosiologian pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Liikunnan sosiaalitieteiden laitos.
- Roos, J-P. 1994. Kuinka hullusti elämä on meitä heiteltyt: suomalaisen miehen elämän kurjuuden pohdiskelua. Teoksessa J-P Roos, E. Peltonen (toim.): Miehen elämää. Helsinki: SKS, 12 – 28.
- Saarenheimo, M. 1994. Muisti ja kertominen. Gerontologia 8 (4), 221 – 226.
- Salimäki, H. 2000. isänmaan ja urheilu-uskon mies: Lauri Pihkala modernin urheiluvaatteen esitaistelijana. Suomen kirjallisuuden seura. Helsinki.
- Salo, U. 2002. Pikkujättiläinen. Äänekoski: Jorma Kinnunen, Urho Salo

- Suuri suomalainen keihäskirja. 1991. Jyväskylä: Gummerus.
- Syrjälä, L. & Numminen, M. 1988. Tapaustutkimus kasvatustieteessä. Oulun yliopiston kasvatustieteen tiedekunta. Tutkimuksia 51.
- Syrjälä, L., Ahonen, S., Syrjäläinen, E., & Saari, S. 1995. Laadullisen tutkimuksen työtapoja. Ruma: West Point Oy.
- Syrjäläinen, E. 1990. Oppilaiden ja opettajien roolikäyttäytyminen luokkahuoneyhteisössä. Helsingin yliopiston opettajankoulutuslaitoksen julkaisuja 78.
- Syrjäläinen, E. 1991. Etnografinen tutkimusote opetuksen tutkimisessa. Teoksessa L. Syrjälä & J. Merenheimo (toim.) Kasvatustutkimuksen laadullisia lähestymistapoja. Oulun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunta. Opetusmonisteita ja selosteita 39, 32 – 49.
- Tiihonen, A. 1994. Urheilussa kilpailevat maskuliinisuudet. Teoksessa Sipilä, J & Tiihonen, A (toim.) Miestä rakennetaan - maskuliinisuuksia puretaan. Tampere: Vastapaino. 229 – 251
- Tiihonen, A. 2002. Ruumiista miestä, tarinasta tulkintaa: oikeita miehiä – ja urheilijoita? Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 134. Jyväskylä: Kopijyvä.
- Tokio '91. Yleisurheilun MM-kisat. 1991. Juoksija-lehden julkaisu. Forssa: Forssan kirja paino.
- Tuohinen, Titta (1996): Isät, pojat ja pärjäämisen henki. Teoksessa Tommi Hoikkala (toim.) Miehenkuvia. Välähdyksiä nuorista miehistä Suomessa. Helsinki: Gaudeamus, 66 – 101.
- Tynjälä, P. Kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuudesta. Kasvatus 22 (5-6), 287 – 392.
- Varto, J. 1992. Laadullisen tutkimuksen metodologia. Helsinki: Kirjayhtymä.
- Vetenniemi, E. 1996. Isä räyhäsi, poika vaikenä. Kinnusten kaksi keihäseetosta. Teoksessa T. Hoikkala (toim.) Miehenkuvia. Välähdyksiä nuorista miehistä suomessa. Tampere: Tammer-Paino.
- Vilkko, A. 1994. Äiti ja isä tyttären omaelämäkerrallisissa muistoissa. Teoksessa J.P. Roos & A Rotkirch (toim.) Vanhemmat ja lapset; sukupolvien sosiologiaa. Tampere: Tammer-Paino Oy. 188 – 216.

LIITE 1. HENKILÖTIEDOT

KIMMO PAAVALI KINNUNEN

Syntynyt: 31.3.1968

Ammatti: Metsätalousteknikko

Nykyinen kotikunta: Äänekoski

Perhesuhteet: Vaimo ja neljä lasta

Urheiluseura: Äänekosken urheilijat

Tärkeimmät urheilusaavutukset:

Maailmanmestaruuskilpailut

kultaa 1991 Tokiossa, tuloksella 90,82

hopeaa Stuttgartissa 1993, tuloksella 84,78

Olympialaisissa

kymmenes 1988 Soulissa, tuloksella 78,04

neljäs 1992 Barcelonassa, tuloksella 82,62

seitsemäs Atlantassa 1996, tuloksella 84,02.

Euroopanmestaruuskilpailut

kahdeksas 1990 Splitissä, tuloksella 79,00.

Lisäksi Kimmo voitti koululaisten maailmanmestaruuden 1984 ja sotilaiden maailmanmestaruuden 1989, sekä viisi aikuisten sm-mitalia.

Hänet valittiin vuoden suomalaisurheilijaksi 1991.

LIITE 2. TEEMAAHAASTATTELUN RUNKO

1. Lapsuus ja nuoruus

Muistot koululiikunnasta

Keihäänheittoharjoittelun aloittaminen

Isän merkitys urheilu-uralla

Missä vaiheessa harjoittelusta tuli järjestelmällistä/ ohjelmoitua?

Armeija-aika ja sen merkitys

2. Maailmanmestaruus

Edeltävä harjoituskausi

Maailmanmestaruuden vaikutus elämään

Julkisuuden kokeminen (maailmanmestaruuden jälkeen ja nyt)

Ammattilaisuus / työn ja urheilun yhdistäminen

3. Uran päättäminen ja tulevaisuus

Lopettamisen kokeminen

Urheiluvammat

Mitä tekisit toisin?

Keihäänheittovalmennuksen tulevaisuus suomessa

Huippu-urheilu ja sen tulevaisuus

LIITE 3. HAASTATTELUSTA ESIIN NOUSSEET TEEMAT

1. Lapsuusmuistot
2. Ristiriitainen isä-poikasuhde
3. Säännölliset elämäntavat
4. Armeija-muistot
5. Seppo Rätty
6. Harjoitusleirimuistot
7. Arvokilpailut
8. Raha on pilannut urheilun
9. Taustajoukkojen merkitys
10. Huippu-urheilijan nöyryys
11. Vammat
12. Lopettaminen
13. Valmennus